БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

241 (9995) | 1962 оной октябриин 11, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...ММУНИЗМ БАЙГУУЛХА ЗАМДА ...ЙЛАГДАҺАН АГУУЕХЭ ИЛАЛТА

Октябриин социа- ... революциин ила- ...шо үнгэрһэн дүшэн ...эй турша соо Сове- ...рондо туйлагдаһан ...эрэгүүдые «Правда» ...эйнгөө хуудаһануу- ... дээрэ харуулһан ...э хуудаһан «Үбэлэй ... добтолгоһоо—зам- ... дайдые добтололго ...гэһэн нэрэтэй.

...лизмһаа социализм ... түрэлтэнэй эрьеһэн ...йн-түүхэтэ эрьелтэ ... революциһаа эхил- ... Энэ хадаа общест- ...тын жама ёһото үрэ ...СОЦИАЛИЗМ ТЭЭ- ... ЗАМ ТАБИГДАА. ...ар олон арадууд даб- ...на. Хожом хожомоо ...ууд энэ замаар даб- ...» гэжэ партиин XXII ... баталан абаһан ... Программа дотор ...

...долоон оной октябрь- ...даһан агууехэ илал- ... Эхэороной ажабай- ...идхэхы хубилалта- ...охо гол үндэһэ һуу- ... үгөө. Совет арад ...нуудай ленинскэ ... түсэбөөр социализм ...унизмые октябриин ... байгуулжа эхил-

... Эхэ орон үнэхөөрөөл ... алхамаар урагшаа ... Капитализмын дар- ... сүлөөрһэн хүнэй зо- ... ажал гайхамшагта ...өө. Социализм оро- ... шэнэдхэн ху- ...үнөө социалистичес- ...ленностиин орой- ...ан үдэрэй турша соо ... продукци хаанта ...хэли жэлэй турша ...жэ гаргаһан продук- ...эээнэй шэнээн боло- ...Р-эй хүдөө ажахын ...н хэмжээн бүхы дээ- ...хин нэмээ. Орон до- ... хубисхалай боло- ...аар совет хүдэлмэри- ...аран процентнь, та- ... 23 процентнь дун- ... дээдэ эрдэмтэй бо- ...СССР-тэ США-гайхи- ...о гурба дахин олон ...уд жэл бүри бэлэд-

...дэй орон хадаа га- ...и ажабайдалые шэ- ...илгаха талаар эли- ... дүн туйлаа, мүнөө ... хүндэ мэдэгдээгүй ...а хизааргүй зам- ...тэмсэ руу хамагһаа ...бтэрэн ороо. Энэ ...аа советскэ ниитын ...эй байгуулалтын, ...н экономикын, со- ... ажабайдалай, марк- ...измын үзэл сурта- ...дашагүй хүсэн тү- ...ые харуулна.

...л хүсэн түгэлдэр, ... Россие байгуул- ... байгаалиин бая- ...хүн зоной тоогой, ...волюциин үүсхэһэн ...зохёон байгуулхы ажа- ...шагта далайсын- ... бүхы юумэн ма- ... гэжэ Агуухэ Ок- ...циалистическэ ре- ...илаһанай һүүлээр ... Владимир Ильич ...хэлэһэн үгэнүүдые ... эли тодоор, үнэм- ... батадхажа үгөө.

... социалис ёһоор ... байгуулха хэрэгтэ ...н оной октябрьда ...а һэн. Бүмбэрсэг ...хаандаа һанажа ... һаа, хуушанай ... социализмын ал- ...ар, удаа дараа- ...жэ байһыень бидэ- ... байнабди. Бур- ...олшод социализ- ...ын орон заабол хо- ... болохо гэжэ аба- ...эрбээ Совет заса- ...еделиин турша соо ...эхэ болоо гээшэ ...нь «юрэ бусын

ушар» болохо гэжэ тоолодог байгаа. Зүгөөр энэ «юрэ бусын ушар» 45 жэлэй турша соо үргэлжэлжэ байна. СССР-тэ социализмын хүсэдөөр, эсэслэн илалта, коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулга, дэлхэйн социалистическэ системын угаа ехэ амжалтанууд хадаа марксизм-ленинизмын һүр жабхаланта илалта болоно. Хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубиин ажаһуудаг оронуудта Октябриин үзэл сургал илан мандаа. Энэ үзэл суртал олон миллион жиирэй хүнүүдэй һанал бодолые татана, ажабайдалайнь эгээн лэ хурса асуудалнуудта харюу үгэнэ.

Манай илалтанууд хадаа капитализмын дарлалтаһаа сүлөөрһэн ороной хүгжэлтын зайлашагүй, жама ёһото үрэ дүн мүн болоно. Коммунистическэ партиин, Ленинэй агуу-ехэ партиин, сэсэн мэргэн хүтэлбэри илалтануудаймнай эшэ үндэһэн боложо үгэнэ. Парти марксизмын творческо, Ленинэй захяануудые бэелүүлэн, олониитые зориг-жуулжа шадаа, агууехэ уг зорилго табижа тэдэниие зоригжуулаа, тэдэниие хүтэлэн урагшань дабшуулаа, ороной арадуудые аха дүүгэй бүлэ дотор нягтаар жагсаагаа, хүдэлмэришэн ангиин болон таряашадай холбоо барисаа батадхан байгуулаа.

Агуухэ Октябриин үзэл суртал, марксизм-ленинизмын үзэл суртал КПСС-эй шэнэ Программа—манай үе сагай Коммунистическэ манифест дотор, коммунистнуудай партиин ажал ябуулгада шадамараар хүгжөөгдэһэн байна. Советскэ обществын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта үнэхөөрөөл революционно шэнжэтэй социально-экономическа ехэ хубилалтануудые парти һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлээ. Промышленностиие болон транспортые хүтэлбэрилэлгые шэнэдхэлгэ, хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ, ажалшадай материальна урмашалые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд, түсэблэлгын гуримые хубилгалга, хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ гүрим хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һууриие бэхижүүлхэһээ гадна, олониитын шэнэ, коммунистическэ харилсаа хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Агуухэ Октябриин дүшэн табан жэлэй ойе угтахаяа байхадаа, партиин XXII съездын хараалһан зорилгонуудые илалта түгэлдэрөөр дүүргэхэ, партиин Программые бодотоор бэелүүлхэ түрүүшын жэлэй дүнгүүдые бидэнэр гарганабди.

Соведүүдэй дүшэн табан жэлэй турша соо оршожо байха үедэ промышленностиин болон хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ олон гайхамшагта амжалтанууд туйлагдаа.

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй арадай ажахын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Манай социалистическэ индустриин олон шэнэ предприятинууд — фабрика, заводууд, асари томо электростанцинуудай шэнэ турбинанууд ашаглалгада үгтөөд, коммунизмда, арадай һалбаран хүгжэлгэдэ ашатай туһатайгаар хүдэлжэ байна.

Коммунис партиин XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ороoһо таряа бүри элбэг ехээр ургуулан абаха зорилго шиидхэлгэдэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ амжалтануудые туйлаа.

«Бүхы һайн һайхан юумые хүн газар дээрэ, мүн замбуулинай дайдадашье ажалаар, имагтал ажалаар байгуулна. Совет хүнэй ажалаар манай орондо социализм байгуулагдаа. Олон миллион совет хүнүүдэй зохёон байгуулхы ажалаар коммунизмын һүр жабхаланта байшан бодхогдожо байна» гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэһэн байна.

Олониитын дунда коммунис партиин ябуулдаг угаа ехэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаар совет хүнүүдэй коммунис ёһоор ушар мэдэлгэ, ажалда дурлалга, жаяг журам, ниитын аша туһада тэдэнэй үнэн сэхэ байлга үдэрһөө үдэртэ дээшэлжэ байдаг. Житомирско областиин Черняховско районой «Первое Мая» колхозой звеньевой Социалис Ажалай Герой жара юһэ наһатай таряашан эхэнэр Надежда Григорьевна Загладын һаяхан хэлэһэн үгэ бүхы совет орон дотор сууряатан дуулдаа. Ниитын ажалда бүри ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр хандаһые тэрэнэй уряалһан уряа хүдэлмэришэдэй, колхозниггуудай, интеллигенциин, бүхы совет хүнүүдэй дунда эгээн лэ ехээр һайшаан дэмжэгдээ.

Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан бүгэдэ арадай ажалай мүрысөөн бүхы орон дотор эдэ үдэрнүүдтэ үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ хадаа өөрынгөө түрэл Коммунис партитай, өөрынгөө Правительстватай арадай бата нэгэдэлтэй байһые шэнэ хүсэтэйгөөр харуулжа үгэнэ.

Урдынгаа һайн һайхан заншалаар москвагайхид октябриин мүрысөөе энэ жэлдэшье үүсхээ. Тэдэнэй һүүлээр Ленинэй городой түрүү предприятинуудай ажалшад, Украинын, Советскэ Союзай бусад городууд, областьнууд болон республикануудай промышленностиин хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө. Ороoһо таряанай түлөө тэмсэлдэ илалтануудые туйлаһан тухайгаа шэнэ шэнэ областьнууд Эхэ орондоо элидхэжэл байһаар. Хэдэн зуун миллион пүүд ороoһо таряан ороной амбаарнуудта ороод байна. Доной, Поволжиин, Баруун Казахстанай, Уралай болон ороной бусад районуудай полинуудай ажалшад горьтой туһа нэмэри оруулаа.

Танай һанамжын ёһоор, Октябриин үеын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн олон миллион зоной зохёон байгуулжа байһан шэнэ дэлхэй ямар байхаб гэжэ Ленин харадаг байгааб гэһэн асуудалда нэгэтэ харюусахадаа, А. М. Горький иигэжэ бэшээ һэн: «...Сүлөөтэ хүн түрэлтэнэй ажалаар гайхамшаг гоё һайхан болгогдоһон газар минии урда угаа ехэ зураг шэнгеэр харагдана. Бүхы хүнүүд бодолтойнууд, өөһэдынгөө бүтээжэ байһан, тэдэниие тойроод зохёон байгуулагдажа байһан бүхы юумын түлөө нюурай харюусалгатай байһанаа. хүн бүхэн мэдэрдэг. Хаа хаанагүй һүр жабхаланта байшангуудтай, сэсэрлиг саадаар бүрхөөгдэһэн городууд, хүнэй оюун бодолой мэдэлдэ орожо, гуримшуулагдаһан байгаалиин хүсэнүүд хаа хаанагүй тэдэнэй аша туһада хүдэлдэг байха, эсэстэнь, өөрөө хүн байгаалиин хүсэнүүдэй бодото эзэниинь болоһон байха».

Соведүүдэй тогтоһонһоо хойшонхи дүшэн табадахи жэл энэ гайхамшагта үе саг тээшэ бидэниие бүри ойртуулба. Энэ сагай ерэлгые, Октябриин үзэл сурталай хүсэдөөр илан мандалгые, коммунизмын илалтые бидэнэр Эхэ оронойнгоо аша туһада зорюулан шэн зоригтойгоор ажаллажа улам ойртуулхабди.

(«Правдын» октябриин 10-най түрүү бэшэг).

Чисаанын совхозой хоёрдохи отделениин залуу комбайнер Базар Занданович Дондоков долоон хоногой турша соо 230 га талха суглуулан сохиһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Б. Дондоков.** С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалаймнай дүн баясуулна

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд энэ жэл таряа хуряалгаяа урагшатайгаар, һайн шанартайгаар үнгэргөө. Һайнаар ургаһан таряагаа саг болзортонь хуряахын тула эртээнһээ бэлэдхэһэн байнабди. Совхозой бүхы комбайнууд һайнаар заһабарилагдажа, Ставропольско хизаарай «Темижбекский» совхозойхидой жэшээгээр ажаллахаар бэлэн болгогдоо һэн. Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө темижбекскынхидэй аргаар 18 комбайн, 7 лафетнэ жатка хүдэлжэ, долоон үдэрэй туршада 4700 гектар таряа баал болгожо шадаа һэмди. Тиигээд баал суглуулха хүдэлмэридэ комбайнернууднай ажалай ёһотойл эршэ харуулаа. Комбайнуудые 7-8-рынь нэгэ полидо хүдэлгэхэдэ техническэ талаар харууһа хэхэдэшье тааруу; ороoһо зөөхэдэшье таатай зохид байгаа. Машинануудые хүлеэжэ, сагаа миин үнгэргэхэ ушар оройдоошье үзэгдөөгүй.

Шэнэ аргаар шадал мэдүүлэн хүдэлмэрилһэн ажалаймнай үрэ дүн манай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ элеэр харагдадаг һэн. Комбайнер Цыдып Убеев долоон үдэрэй туршада «С-6» комбайнаар 306 гектарай таряа хадажа, унагааһан байна. Тиихэдэ Шоймпол Бадмаев, Дарма Цыдыпов гэгшэдшье ажалай эрхим дүн харуулаа. Тэдэнэр недели соо 277—298 гектар таряа хадаһан байна. Би өөрынгөө «СК-3» комбайнаар 4 үдэрэй туршада 250 гектар таряа хадажа, хамта 480 гектарай ороoһо хуряаһан байнаб.

Бидэнэрэй бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар совхознай гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Түсэбэй ёһоор 10 мянган центнер таряан гүрэндэ худалдагдаха байгаад, 20 мянган центнер худалдагдаа. Энээнэй хажуугаар совхознай 25 мянган центнер таряа үрэһэндэ хааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Ороoһо таряагаа эрхим болзорто хуряаһан бидэнэр Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар угтажа байнабди.

Павел Бурцев,
Хурамхаанай совхозой комбайнер.

Хүдөө ажахын асуудалаар зүблөөн болобо

Үсэгэлдэр, октябриин 10-най үдэр Улаан-Үдэ хотодо, КПСС-эй обкомой ехэ зал соо республикын колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүд, нютагуудай үйлэдбэриин управлениин, партийна болон соведэй органуудай хүтэлбэрилэгшэд сугларжа, жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада хэгдэһэн ажалай зарим тэдэ дүнгүүд, саашанхи зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсээ.

Социалис уялгые дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй 9 һарын дүн, хүдөөгэй парторганизацинуудай ээлжээтэ зорилгонууд тушаа республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Барьядаев** элидхэл хэһэн байна.

Тус элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ үгэ хэлэһэн хүнүүд хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абажа, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгаяа хэр зэргэ дүүргэжэ байһан, саашадаа ямар зорилгонуудые бэелүүлхэ байһан тухайгаа хөөрөө. Эгээн түрүүлэн, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Домышев** үгэ абаа. Удаань Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Тютрин,** мүн энэ аймагай Суулгын совхозой директор нүхэр **Цыренов,** Кабанскын аймагай Шергинэй совхозой директор нүхэр **Медведев,** Кабанскын совхозой директор нүхэр **Хмелёв,** Сэлэнгын совхозой директор нүхэр **Мельников,** Сэлэнгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыренов** болон бусад олон хүн үгэ хэлэһэн байна.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Наука, техникын талаар Ленинскэ шан олгохо комитедтэ

1963 ондо Ленинскэ шан олгохын тулада зууршалагдаһан зохёолнуудые абалга энэ оной ноябриин 15-да дүүрэхэ, энэ болзорһоо хожомдожо эльгээгдэһэн бүхы зохёолнууд 1964 ондо Ленинскэ шан олгохоор зууршалагдаһан зохёолнуудтай хамта хаража үзэгдэхэ гэжэ СССР-эй бүхы эмхи зургаанууд болон организацинуудта наука, техникээр Ленинскэ шан олгохо талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет мэдээсэнэ.

БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Эбэртэ залуу мал һайнаар түлжүүлхэ, тарғалуулха хэмжээнүүд тухай

Бэеэ хүсэһэн залуу малнуудые намар-үбэлэй үедэ барижа, тэдэниие миил тэжээжэ бэеынь шэгнүүрые, тэнхээ тамирыень доошолуулжа, гарза хохидолдо ородог ушар республикын олон ажахынуудта үшөөл үзэгдэнэ. Энэ ушарһаа үхэрэй мяханай өөрынь үнэ дээшэлнэ, 1-дэхи, 2-дохи квартал соо хүнгэн шэгнүүртэй, туранхай малнууд гүрэндэ олоор худалдагдана. Гэхэ зуура, республикын бүхы колхоз, совхозуудта эбэртэ залуу малаа намарай үедэ һайса тарғалуулжа, томо болгохо дүүрэн арга боломжонууд бии.

Залуу мал түлжүүлхэ, тарғалуулха хэрэг гуримшуулжа, үхэрэй мяха абалгые горьтойгоор дээшэлүүлхын, гүрэндэ мяха худалдаха 4-дэхи кварталай, мүн 1963 оной 1-дэхи кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Үйлэдбэриин управленинүүдые, аймгүйсэдкомуудые уялгалха:

а) энэ жэлэй 4-дэхи кварталда 25 мянган, мүн 1963 оной 1-дэхи кварталда 25 мянган залуу эбэртэ мал гүрэндэ худалдахын тула бүхы колхоз, совхозуудта шахажа эхилээд, һү эдихэеэ болиһон залуу мал эндэ үгтэһэн даабариин ёһоор түлжүүлхэ хэрэг гуримшуулха;

б) шахагдажа байһан залуу малай шэгнүүрые 310—330 килограммда, томо болгогдожо байһан малые 250—260 килограммда хүргэхэ хэрэг хангаха;

в) томо болгогдохо малые (70—80 толгой), тарғалуулагдаха малые (80—100) октябриин 20 болотор гүүртэнүүд болгожо дүүргэхэ. Шахагдаха, мүн томо болгогдохо малнуудые түрүүшээр шэгнээд, гүүртэ бүхэндэ малай шахагдаха болзорой график зохёохо;

г) шахагдажа, томо болгогдожо байһан малаа һара бүхэндэ шэгнэжэ, мал адуулагшадай түлөөһыень малай шэгнүүрэй нэмээлгэһээ дулдыдуулан түлэхэ;

д) залуу мал томо болгохо, шахаха хүдэлмэри эмхидхэлгые ходо шалгажа байха, малай шэгнүүрые горьтойгоор нэмээхын тула малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

Залуу мал шахан тарғалуулха даалгабари

Үйлэдбэриин управленинүүд	1962 оной 4-дэхи кварталда худалдахын тула тарғалуулха (малай тоо)	1963 оной 1-дэхи хахадта худалдахын тула тарғалуулха (малай тоо)
Кабанскын управлени	5200	5900
Хяагтын управлени	8700	7800
Хориин управлени	4400	400
Улаан-Үдын управлени	6700	7300
Республика соо бүхыдөө:	25000	25000

Шахагдаха, томо болгогдохо малые хооллуулхын тула тэжээлэй иимэ рацион дурадхагдана

1. 1962 оной 4-дэхи кварталда худалдаха малые тэжээлэй иимэ рационоор хангаха гэбэл:

а) шахалганда табигдаһан шэгнүүри—250 килограмм; шахаха болзор—60—65 хоног; сүүдхэ бүриинь дунда зэргын нэмэлтэ—1000 грамм; тушааха шэгнүүр—310—315 килограмм;

б) тэжээлэй рацион:

кукурузын силос	30 х 0,2=6 кг.
шэмэтэ тэжээл	1 кг. х 1=1 кг.
үбһэн	3 кг. х 0,4=2 кг.
	8,2 кг. тэжээлэй единицэ;

2. 1963 оной 1-дэхи кварталда худалдаха малые тэжээлэй иимэ рационоор хангаха гэбэл:

а) шахалганда табигдаһан шэгнүүри — 240—250 килограмм; шахаха болзор—100 хоног; сүүдхэ бүриинь дунда зэргын нэмэлтэ—800 грамм; тушааха шэгнүүр—320—330 килограмм;

б) тэжээлэй рацион:

кукурузын силос	20 х 0,2=4 кг.
шэмэтэ тэжээл	1 х 1=1 кг.
үбһэн	3,5 х 0,4=1,4 кг.
обёосой һолоомон	2 х 0,3=0,6 кг.
	7 кг. тэжээлэй единицэ

3. Түлжүүлэгдэхэ залуу малай тэжээлэй рацион:

а) түлжүүлгэндэ табигдаһан шэгнүүр—110—120 килограмм; түлжүүлхэ болзор — 8 һара; сүүдхэ бүриин дунда зэргын нэмэлтэ—600 грамм; түлжүүлгын һүүлдэхи шэгнүүр—250—260 килограмм.

б) тэжээлэй рацион:

силос	15 кг. х 0,2=3 кг.
шэмэтэ тэжээл	1 кг. х 1—1 кг.
үбһэн	2 кг. х 0,4=0,8 кг.
һолоомо	1 кг. х 0,2=0,2 кг.
	5,0 кг. тэжээлэй единицэ.

МАЛ ШАХАХАДАА, МҮН ТОМО БОЛГОХОДОО БЭЕЫНЬ ШЭГНҮҮР ЕХЭЭР НЭМЭЭХЫН ТУЛА ДЭЛГЭРҮҮЛЭГДЭХЭ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ УСЛОВИ

I. 1962 оной 4-дэхи кварталай дүнгөөр

1. 60—65 үдэрэй туршада залуу малаа һайнаар шахажа, сүүдхэ бүриинь шэгнүүрые дунда зэргээр 1000 граммда гэхэ гү, али гүрэндэ тушаахадаа толгой бүриинь шэгнүүрые 310—315 килограммда хүргэһэн, мүн гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргэһэн ажахынуудта иимэ шан барюулха:

а) 1-дэхи хоёр шан—200—200 түхэриг;
б) 2-дохи хоёр шан—150—150 түхэриг;
в) 3-дахи гурбан шан—100—100 түхэриг.

2. 60—65 үдэрэй туршада шахаһан, мүн түлжүүлһэн малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэ бүри 1000 граммаар нэмээһэн, тушаахадаа толгой бүриинь шэгнүүрые 310—315 килограммда хүргэһэн малшадай бригада, гүүртэнүүдтэ иимэ шан барюулха:

а) 1-дэхи табан шан—75—75 түхэриг;
б) 2-дохи арбан шан—50—50 түхэриг;

II. 1963 оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр

1. 100 үдэрэй туршада шахагдаһан залуу малайнгаа сүүдхэ бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 800 граммаар нэмээжэ, толгой бүриинь шэгнүүрые 320—330 килограммда хүргэһэн, мүн гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргэһэн ажахынуудта иимэ шан барюулха:

а) 1-дэхи хоёр шан—200—200 түхэриг;
б) 2-дохи хоёр шан—150—150 түхэриг;
в) 3-дахи гурбан шан—100—100 түхэриг.

2. Шахажа, мүн томо болгожо байһан малаа 100 үдэрэй туршада сүүдхэ бүри дунда зэргээр 800 граммаар нэмээлгэһэн, тушаахадаа толгой бүриинь шэгнүүрые 320—330 килограммда хүргэһэн малшадай бригадануудые, гүүртэнүүдые иимээр шагнаха:

а) 1-дэхи табан шан—75—75 түхэриг;
б) 2-дохи арбан шан—50—50 түхэриг.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ

Механизаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай шудалха бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэхэ тухай

«Механизаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай шудалха бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой тогтоолые дүүргэлтэ болгон КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь:

Республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, Облпрофсоведые, ВЛКСМ-эй обкомые, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдые, «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлые, КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудые, республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые иигэжэ уялгалха:

1962—1963 онуудай намарүбэлэй үедэ механизаторнуудай мэргэжэлые олоороо шудалхын тулада колхознигуудай, совхозуудай болон аймагай центрнүүдэй хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай һуралсал эмхидхэжэ, тэдэниие механизаторай: трактористын, комбайнерай, жолоошын гү, али электригэй мэргэжэлэй али нэгэндэ һургаха, полинууд дээрэ, мал ажалай фермэнүүдтэ механизмые хүдэлгэхэ шадабаритай болгохо;

энэ зорилгоор үйлэдбэриһөөнь таһалангүйгөөр механизаторнуудые бэлэдхэхэ, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулинуудые колхоз, совхоз бүхэндэ байгуулха (нютагай управленинүүдтэ № 1 хабсаргалтын ёһоор).

Һургуулинуудта занятинуудые үнгэргэхын тулада инженер, технигүүдэй, эрхим механизаторнуудай, колхоз, совхозуудай, нютагай үйлэдбэриин управленинүүдэй, «Сельхозтехникын» отделенинүүдэй, хүдөө ажахые оньһожоруулгын училищинуудай мэргэжэлтэдэй дундаһаа һургагшанарые шэлэн олохо, тэдэнэр хадаа механизаторнуудай мэргэжэлнүүдтэ колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые теоретическэ болон практическа талаар һайнаар һургаха шадабаритай байха ёһотой.

Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалай һургуулинуудай занятинуудые энэ оной ноябриин 15-һаа эхилээд, 4 һарын турша соо үргэлжэлүүлхэ.

Городуудай организацинууд болон предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай дундаһаа трактористнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэхыень КПСС-эй Улаан-Үдын горкомые, КПСС-эй Сэлэнгын, Захааминай, Кабанскын райкомуудые уялгалха (№ 2 хабсаргалтын ёһоор).

Республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство (нүхэр Тюменцев), «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлтэй (нүхэр Ламброзо) хамта бүхы механизаторнуудта шэнээр аттестаци үгэхэ хүдэлмэриие 1963 оной апрелиин 1 хүрэтэр дүүргэхэ ёһотой.

Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлые, Республикын профтехһуралсалай управлениие иигэжэ уялгалха. Механизаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай шудалха һуралсалые методическа талаар хүтэлбэрилгэ хангаха. Бүхы һургуулинуудые программануудаар, учебнигүүдээр, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр энэ оной октябриин 25 хүрэтэр хангаха.

Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалай һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй арбан үдэрэй республиканска семинар октябриин 25-һаа ноябриин 5 хүрэтэр үнгэргэхэ.

Бүхы хүдөөгэй арбан нэгэн жэлэй үдэрэй болон үдэшын юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай һурагшадые механизаторнуудай мэргэжэлдэ һургахыень республикын Гэгээрэлэй министерствые уялгалха. Эдэ һургуулинуудые дүүргэгшэд механизаторай: трактористын, машинистын, жолоошын гү, али электригэй мэргэжэлэй али нэгые шудалха, мал ажалай фермэнүүдтэ механизмуудые хүдэлгэхэ шадабаритай болохо ёһотой.

Хүдөө ажахын техникэтэй болохо хэрэгтэнь хүдөөгэй һургуулинуудта Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство, «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэл, нютагай үйлэдбэриин управленинүүд али болохоор туһалха ёһотой.

Механизаторнуудай мэргэжэл амжалтатайгаар шудалагшадта үнэмшэлгэ «Сельхозтехникын» нэгэдэл үгэдэг байха гэжэ тогтоохо.

Механизаторнуудай мэргэжэлдэ колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые һургалгатай холбоотой гаргашануудые колхоз, совхозууд дааха болоно.

Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалые һуларшагүйгөөр хинахыень, тиихэдээ механизаторнуудай мэргэжэл шудалалга хүдөөгэй зоной һуралсалай гол түхэл янза гэжэ тоолохыень обкомой парторгнуудта, КПСС-эй райкомуудта, райгүйсэдкомуудта, нютагай үйлэдбэриин управленинүүдтэ дурадхаха.

Механизаторнуудай мэргэжэлые колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй шудалха бүгэдэ ниитын һуралсалай тусгаар шухала удха шанартай байһан дээрэһээ энэ асуудал райкомой пленумүүд гү, али партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхыень партиин райкомуудта һанамжалан дурадхаха.

Механизаторнуудай мэргэжэл шудалха талаар колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һуралсалай ямараар үнгэргэгдэжэ байһые хэблэлдэ үргэнөөр бэшэхыень, радиогоор дамжуулхыень «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» гэжэ республиканска газетэнүүдэй редакцинуудые, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радиодамжуулагын, телевидениин комитедые уялгалха.

Һуралсалай жэлэй эсэстэ механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалай дүн гаргаад, 1963 оной майн 1 хүрэтэр КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Советдэ элидхэхыень Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, нютагай үйлэдбэриин управленинүүдые, КПСС-эй обкомой парторгнуудые, КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые уялгалха.

КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1962 оной октябриин 2-ой № 30/12 тогтоолдо № 1 хабсаргалта

1962—1963 онуудта механизаторнуудай мэргэжэлдэ колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые һургаха түсэб

	Кружогуудай тоо	Һурагшадай тоо		Кружогуудай тоо	Һурагшадай тоо
1. Улаан-Үдын	170	2550	3. Хяагтын	156	2350
2. Кабанска	110	1650	4. Хориин	59	900
			Дүн хамта	495	7450

КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1962 оной октябриин 2-ой № 30/12 тогтоолдо № 2 хабсаргалта.

1962—1963 онуудта механизаторнуудай мэргэжэлдэ городуудай организацинууд болон предприятинуудай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые һургаха түсэб

Городуудай нэрэ	Һурагшадай тоо	Городуудай нэрэ	Һурагшадай тоо
1. Улаан-Үдэ	200	3. Закаменск	30
2. Гусиноозерск	40	4. Каменск	30
		Дүн хамта	300

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛАГШЫН ЁҺО ЗАНШАЛААР

«Бидэнэр коммунис ажалай предприятиин нэрэ солотой болохын түлөө тэмсэнэбди» гэһэн лозунг Онохойн модоной комбинадай цехүүд дотор хадаатай. 1,5 жэлэй саада тээ бүхы комбинадаараа энэ нэрэ солодо хүртэлсэхын түлөө мүрысэжэ эхилһэн хүдэлмэришэд абаһан уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Комбинадай олон хүдэлмэришэд коммунизм байгуулагшын ёһо заншалые сахин ажаллана, ажаһууна. Коммунис ажалай нэрэ солодо хүртэлсэһэн цех, бригадын гэшүүд үйлэдбэриингөө даалгабариие болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэжэ, мэргэжэл шадабаряа, юрэнхы бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Тэдэнэй олониинь хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида, элдэб кружогуудта һуралсана. Зарим бригаданууд өөһэдөө механизмуудаа заһабарилдаг, хүдэлжэ байһан газараа сэбэрлэдэг болонхой. Иигэжэ урдань механизмуудые заһабарилдаг слесарь, мүн шоройн тооһо арилгадаг тусхай хүн ажалладаг байгаа һаа, мүнөө энээниие өөһэдынгөө хүсөөр бүтээнэ.

Коммунис ажалай бригадын 70 гаран гэшүүд болон ударнигуудта комбинадай дирекциин, профсоюзай рабочкомой хүндэлэлэй грамотанууд һаяхан барюулагдаа. Мүн комбинадай үшөө 182 түрүүшүүлдэ энэ хүндэтэ нэрэ соло олгогдоо. Мүнөө комбинадай 322 түрүү хүдэлмэришэд, бригадын гэшүүд коммунис ажалай ударнигай алдар солоёо үндэр дээрэ абажа ябана. Үйлэдбэриин түрүүшүүл Соболев, Яковлев, Драган, Шваров, Сафронов болон бусадай даадаг бригаданууд коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Мүнөө комбинадай бүхы хүдэлмэришэд Октябриин һайндэрэй ажалай вахтада жагсаба. Валовой продукци бүтээн гаргаха юһэ һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэд, даабариһаа гадуур 90 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаа. Иигэжэ 12,8 мянган шпала, 2,3 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал, 4,8 мянган дүрбэлжэн метр гэрэй детальнууд, 265 кубометр модон хайрсаг гэхэ мэтэ түсэбһөө гадуур арадай ажахыда үгтэһэн байна.

С. Тюлюкин.

АЖАЛАА ОНЬҺОЖОРУУЛНА

Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэришэд хэдэн жэлэй туршада ажалаа гар хүсөөр бүтээдэг бэлэй. Эндэ баржануудаар асаргадаһан таряа тааха, мүн ондоошье ашаа буулгахада хэдэн сүүдхэ саг, олон хүдэлмэришэдэй хүсэн хэрэглэгдэдэг байгаа.

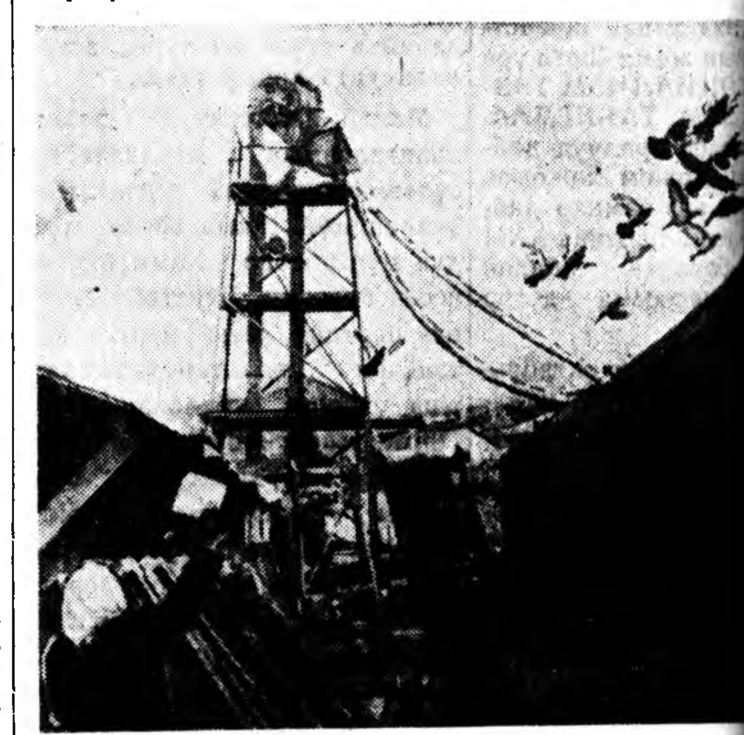
Харин мүнөө эндэхи хүшэр ажал дууһан оньһожоруулагдажа байна. Баржаар асаргадаһан таряа вагонуудта сэхэ ашахын тула оньһожоруулагдаһан тусхай агрегат тодхогдоо. Энэ агрегат 100 тонно таряа оройдоо 3 часай туршада вагонуудта ашана. Тэрэнэй ашаар таряа зөөлгэ дээрэхи ажалай бүтээсэ таба дахин ехэ болгогдоо, 8—10 хүнһөө бүридэһэн ашаа зөөгшэдэй табан бригада сүлөөлэгдөө.

Жэжэ шулуу болон элһэн ашаа машинануудта ашаха ленточно-транспортёрно аргын хуушаршаһан, мүнөө үеын эрилтые хангажа шадахагүйнь эли болоһон байгаа. Элһэ зөөхэ хэдэн машина заримдаа ээлжээгээ хүлеэжэ миин зогсодог, заримдаа ашаагүйгөөр бусадаг байгаа. Мүнөө энэшье хүндэ ажал оньһожоруулагдаба. Байгал далай дээрэ хэрэглэгдэдэг портально кран эндэ һаяхан асаргадаа. Хүсэ ехэтэй энэ техникэ тамаржа ябадаг судна дээрэ тодхогдоо. Энэ кран сүүдхэ соо 150—150 тоннын хоёр баржада ашаа ашаха, буулгаха шадалтай. Гадна тэрэ краниие баржатайнь хамта теплоходой хойноһоо шагталжа, гол горхонуудай оёорһоо элһэ, жэжэ шулуу гаргалгада хэрэглэжэ болоомоор. Механизатор Д. Н. Тютрин энэ кран дээрэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Мүн баржануудһаа шулуу нүүрһэ буулгаха ажал оньһожоруулагдажа байна. Эндэ үргэн колейнэ траншейно-транспортёрно лини тодхогдонхой. Энэ лини 150 тонно [...] часай турша соо бу[...] далтай.

Зураг дээрэ: 1) үһ[...] тамаржа ябадаг [...] кран. (хүреэ соо) ме[...] Д. Н. Тютрин, 2.) б[...] һаа сэхэ вагонууд[...] ашаха пневматическ[...]

Д. Балданов

Үгэдөө хүрэхэнь лабтай

Хандагатайн леспромхозой модошод 10 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, даабариһаан гадуур 7 мянган кубометр модо Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Энэ уялгаяа амжалтатай һайнаар дүүргэхын түлөө мүрысөөн леспромхозой пун[...] гуудай хоорондо ур[...] гэрэнхэй.

Үнгэрһэн 9 һары[...] модошод даабари[...] 7,1 мянган кубометр [...] лэдхэһэн, 0,5 мянга[...] хюрөөдэһэн байна.

П. Н[...]

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Ажал хүдэлмэриһөө хулжагшад, аараг ябадалтантай эрид тэмсэхэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1961 оной майн 4-дэ абаһан «Ниитын хэрэгтэ ашатай туһатай хүдэлмэриһөө хулжадаг, ажал хэнгүйгөөр зайгуултажа, обществодо харша ябадал гаргагшадта эсэргүүсэн шангаар тэмсэхэ тухай» Указай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тушаа республикын прокурор нүхэр Цыденжаповай элидхэл Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум зүбшэн хэлсэбэ.

Тус Указые дүүргэлтэ болгохо, тэрэниие хүн зондо ойлгуулха талаар республикымнай совет болон захиргаанай органууд олониитын хабаадалгатайгаар горьтойхон хүдэлмэри бэелүүлээ. Тиигэжэ ажал хүдэлмэриһөө хулжаха, обществодо харша аараг ябадал гаргаха ушарые зайсуулха, тэдэнһээ һэргылхэ талада ниилээд аша үрэтэй нүлөө үзүүлһэн байна.

Урдань ниитын хэрэгтэ ашатай туһатай хүдэлмэри хэдэггүйшүүлэй олонхинь донгодолго һануулга абамсаараа хүдэлмэридэ орожо, ажалтай болоһон. Тиихэдэ тусхай һануулга абабашье һаа, үнэн сэхээр хүдэлхэ һэшхэлгүйшүүл арадай сүүдүүдэй тогтоолой гү, али ниитэ олоной абаһан шиидхэбэриин ёһоор тусхай тодорхойлогдоһон газарта эрхэ бэшэ хүдэлхэ уялгатайгаар сүлэгдэһэн байха юм.

Сүлэгдэһэн хүнүүдые шэнэ газартань хүдэлмэритэй болгохо, түбхинүүлхэ талаар республикын Ниитын журам сахиха министерство, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд шухала хэмжээнүүдые абаһан байна гэжэ БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэнэ.

Гэхэтэй хамта 1961 оной майн 4-нэй энэ Указые дүүргэлтэ болгохо хэрэгтэ республика доторнай үшөөл дутагдалнууд бии байһаар. Ажалһаа хулжадаг, зайгуултадаг гү, али обществодо харша ябадал гаргадаг хүнүүдые элирүүлхэ хэрэгтэ олониитэ—депутадууд, Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд, үйлсын ба квартальна комитедүүд, һайн дуранай арадай дружинанууд болон бусад олониитын эмхинүүд багаар хабаадуулагдана. Ёһо тэдысэ хүдэлөө нэрэ зүүдэг, үнэндөө хүнэй хүзүүн дээрэ амидардаг хүнүүдые тодорхойлхо хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Энэ дутагдал илангаяа Улаан-Үдэ хотодо үзэгдэнэ.

Газар эдлэхэ, эрхэтэдэй хубиингаа ажахыда мал бариха, гэр байра бодхоохо, олзобори эрхилхэ тухай хуули сахиха хэрэгые нютагай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һулаар хинана. Энэ ушарые хэрэглэн, ниитын үйлэдбэридэ хабаададаггүй зарим нэгэн хүнгэн мүрөөр олзо олохо гэжэ һамбаашална.

Милициин болон прокуратурын органууд аараг ябадал гаргагшад тушаа ороһон хэрэгүүдые зарим ушарта ёһо тэдысэ шалгадаг. Тиигэжэ тиимэшүүлэй амидардаг, хуули бусаар олодог олзонь хайшан гээд, хаанаһаа бии болодог бэ гэжэ тодоор элирхэйлнэгүй.

Ажал хүдэлмэриһөө хулжадаг, хүдэлмэридэ орохо тухай донгодолго абаһан, тэрэшэлэн һануулга хэһэнэй һүүлээр ажалтай болоһон хүнүүдэй хойноһоо хиналта ёһоор табигданагүй. Тэрээнһээ боложо, зарим нэгэн хүнүүд ойро зуура хүдэлөө нэрэ зүүгээд, хүдэлмэриһөө гаража, дахинаа хубалзатан ябаха баримтанууд тохёолдоно. Тэдэнэй заримааниинь гэмтэ ябадал хээд, сүүдлүүлһэн, эрхээ хаһагдаһаншье байха юм.

Баргажанай, Хориин леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэдэ предприятинуудта хүдэлхөөр сүлүүлэгдэжэ ерэһэн нюурнуудые байра байдалай болон ажаһуудалай талаар мууса хангадаг байна.

1962 оной майн 4-нэй Указ бэелүүлхэ талада арадай сүүдүүд мүн лэ дутагдалтай байдаг. Тус Указай ёһоор гэмнэгдэхэ болоһон хүнүүдэй хэрэг имагтал арадай сүүдэй байшанда харагдадаг, нүүдэл заседани ганса нэгэ эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Улаан-Үдын Советскэ районой арадай сүүд хубалзатан ябагшад тушаа ороһон хэрэгүүдые сүүдэй заседаниин зал соол харадаг, харин тэдэнэй байдаг газартань ошожо сүүд хэдэггүй. Улаан-Үдын Октябрьска, Железнодорожно районуудай арадай сүүдүүд мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Ушар иимэһээ ажал хэдэггүй, хүнгэн мүрөөр ябадаг хүнүүд тушаа олоной зэбүүрхэмэ, тэдэндэ тон тэсэшэгүй байдал байгуулагданагүй. Гадна тиимэшүүлэй хэрэг коллективэй ажалшадай үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ хэрэг мууса эрхилэгдэнэ.

Тус асуудалые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ниитын хэрэгтэ ашатай туһатай хүдэлмэриһөө хулжадаг, ажал хэнгүй зайгуултадаг, хүнэй хүзүүн дээрэ амидардаг хүнүүдые саашадаа элирүүлхэ, тодорхойлхо зорилготойгоор хүн зоной дунда ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри шангадхаха талаар хэмжээ абахые аймагай, районой болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум уялгалба. Энэ хүдэлмэридэ депутадууд болон Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудые, һайн дуранай олониитын эмхинүүдые үргэнөөр хабаадуулха, обществодо харша ябадал гаргагшад[...] хэрэгтэ олониитын [...] шэлүүлхэ шухала г[...] бо.

Хүн зоной үдэр[...] рэглэмжые гүйсэд [...] гаха эрхэ байдал б[...] хүдэлдэггүй эрхэтэ[...] хэрэгтэ ашатай ту[...] хүдэлмэридэ хаба[...] рилготойгоор нют[...] мышленность болон [...] лай хэрэгсэл хан[...] приятинуудые хүг[...] жээ хараалха хэ[...] тоолобо.

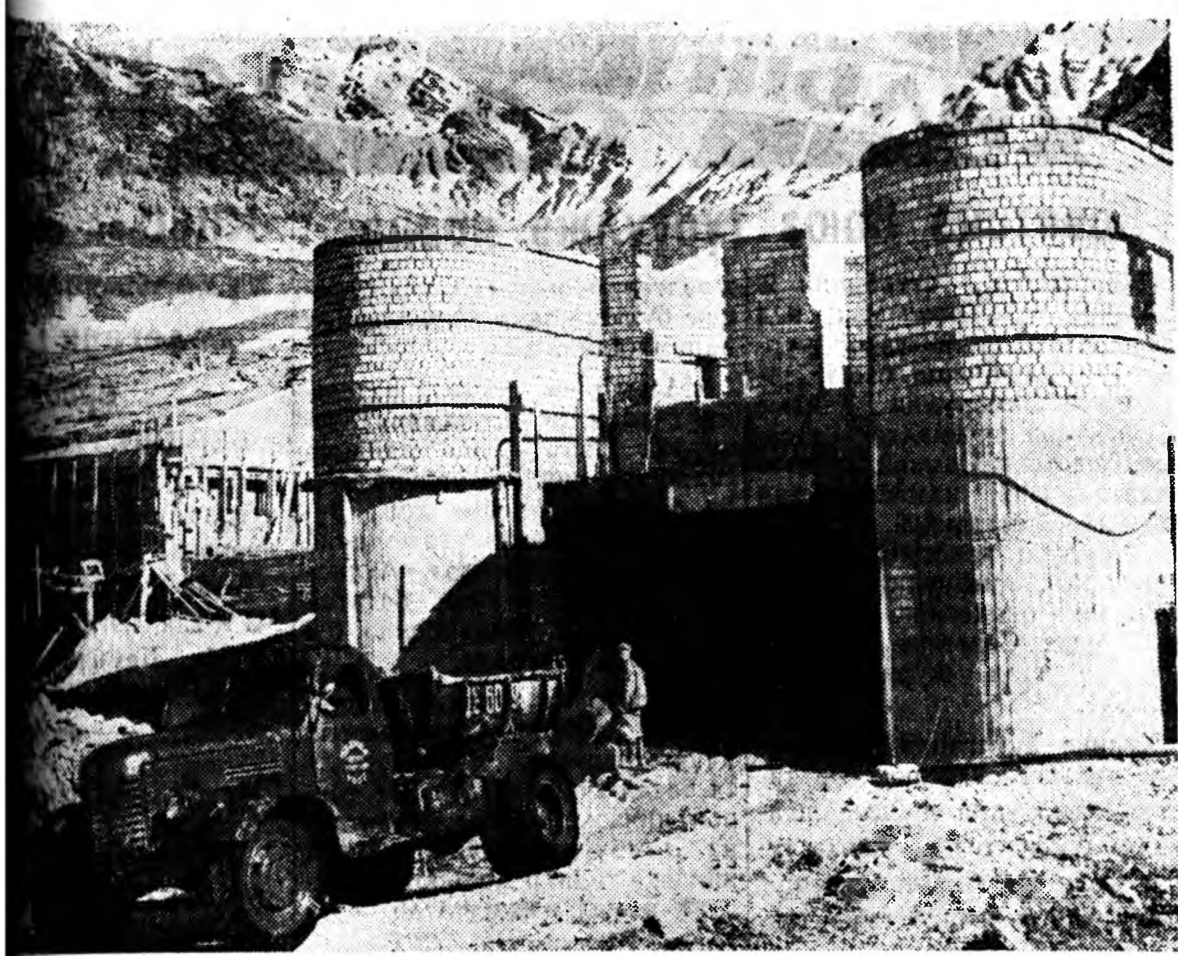
Газар эдлэхэ эр[...] биингаа ажахыда [...] гэр байра бодхоо[...] эрхилхэ гурим ту[...] ёһонуудые нарин [...] га шалгалта байгу[...] нютагай Соведүүд[...] муудые Президиу[...] Тиихэдэ сүлэгдэһэ[...] ажал хүдэлмэридэ [...] рэглэхэ, тэдэнэй [...] эрилтые гүйсэд ха[...] шэлэн сүлүүлэгш[...] ябуулагдадаг хү[...] хүдэлмэри һайжа[...] дэниие олониитын [...] дэ үргэнөөр хабаа[...] хангахые Хориин, [...] Яруунын аймгүй[...] дурадхагдаба.

Сүлэлгын болон [...] шэдые хүдэлгэхэ [...] нягтаар сахихые, [...] тэндэһээ хүнэй з[...] рээнһээ дулдыдан [...] дал хэхэ ушарые [...] асуудал тушаа [...] хандуулхыень [...] Журам сахиха м[...] уялгалба. Ажалһ[...] шад, зайгуултагш[...] ществодо харша [...] гагшадай хэрэг [...] РСФСР-эй Верхо[...] Президиумэй абаһ[...] майн 4-нэй Указ [...] даһан эрилтэнүүд[...] сахихые аймагай [...] дүүдтэ дурадхагд[...]

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ. Эндэхи колхоз, совхозуудта энэ жэлдэ сорго гэдэг шэнэ ургамал таригдаа. Сорго ороoһото, тэжээлэй, техническэ ургамалай шанар шэнжэтэй юм. Ямаршье хүрьһэтэй газарта, ган гасууршье үедэ сорго һайнаар ургадаг. «Камышинское 1632», «Янтарь» сортын соргые Волгоградай туршалгын станци нютагай байдалда тааруу болгоһон байна. Зураг дээрэ: Волгоградай туршалгын станциин агроном-селекционер В. П. Стеканов «Янтарь» сортын сорго хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...ССР. Фрунзе-Ош гэдэг харгы зам дүүргэгдэхэ болоо. Мүнөө Сусамырай туннель ба-...на. Зураг дээрэ: Сусамырай туннель харуулагдана. ТАСС-ай фотохронико.

ГЭЭГДЭЛҺЭЭ ГАРАХА ЗАМДАА...

...аймагай Хүрьбын ...з байгша оной тү-...ахад жэлые үрэ дүн ...р үнгэргэһэн юм. ...рияти аяар 17 мянг...етр модо гүрэндөө ...жэ, гээгдэнги лес-...дай зэргэдэ оролсо-...а. Гээгдэлһээ гара-...нгээ даабарие эр-...үргэхын тула лес-...дирекци, партийна ...союзай организа-...бадахи кварталай ... захалан нилээд ...аргаһан, шиидхэхы ...буулгануудые ха-...на.

...шаар июлиингээ ...на дүүргэбэ. Тии-..., сентябрь һаранууд ...шангаар хүдэлжэ, ... гадуур 11.243 ку-...о уһанай эрьедэ ...рэ тоодо 9200 га-...етрынь барилгын ...оно. Иигэжэ модо ...ахи кварталай түсэб ...н 21-дэ дүүргэһэн Хүрьбын модо бэлэд-...эдэ зургаануудта ... байна. Тиигэжэ гээг-...аха замай эхи та-...

...һээ гараха аргатай ...«Красный яр» гэжэ ...эдхэлэй пунктын хү-...гшэдэй ажал хүдэл-...лжэ үгэнэ. Нүхэр ...анниковай хүтэлбэ-...нкт ажалай эмхид-...р табижа, арга бо-...йсэд хэрэглэжэ ша-...рэһээ һара бүри тү-...рна ходо үлүүлэн ...бадаг юм. Тиихэдэ ...уст, сентябрь һара-...ришье һайн амжал-... 16 мянган кубометр ...о, таллуулжа, уһа-... шэрэхэ даабаритай ... 4780 кубометр тү-сэбһөө үлүү шэрэһэн байна бшуу. Мастерай даадаг участогуудһаа нүхэр Маниевай хүтэлдэг коллектив онсо шалгарна. Тус участок 9 һарынгаа түсэб 104 процент дүүргэбэ. Даабаринь 32,8 мянган кубометр байһан юм.

Энэ пунктдамнай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг түрүүшүүл нилээд олон. Тэдэнэй нэгэн, тракторист Иван Иннокентьевич Ноженков болоно. Тэрэ нүхэр модо таллуулха юпэ һарын даабарие 130 процент дүүргээд байна. Нүхэр Ноженков «ТДТ-40» трактораа капитальна заһабарида оруулангүй 6000 мото-час хүдэлгэхэ уялга абанхай юм. Тайгаһаа уһанай эрьедэ модо зөөдэг шофёр Николай Петрович Иванченко суудаа гаранхай. Нүхэр Иванченко модо шэрэхэ 9 һарынгаа даабари 150 процент дүүргэдэг. Август һарада машинаая 3200 мото-час хүдэлгэхын орондо 3600 мото-час хүдэлгөө, тиихэдэ сентябрь соо 4 мянганай орондо 4500 мото-час хүдэлгөө.

Ажалай түрүүшүүлэй тоо тус леспромхоздо бүри олошоржо байна. Эндэхи комсомолой организациин секретарь Михаил Солдатов Хасууртайн модо бэлэдхэлэй пунктын бага комплексно бригадые толгойлдог. Сентябрьда 901 кубометр модо отолжо, таллуулжа, уһанай эрьедэ зөөхын орондо 1090 кубометртэ хүргэбэ. Ойбонтын модо бэлэдхэлэй пунктын тракторист нүхэр Жарников даажа ябадаг «ТДТ-40» гэжэ булад хүлэгөө ямаршье заһабари хэнгүй аяар 6000 шахуу мото-час хүдэлгэһэн байха юм. Тиихэдэ ганса август һарада 38 мянган кубометр унагаагдаһан модо таллуулан суглуулаа бшуу.

Мүн Ойбонтодо ажалладаг «МАЗ-501» автомашинын жолоошон нүхэр Куприяновай амжалта тухай тэмдэглэмээр. Энэ нүхэрнай ёһотойл түрүү, шадамар бэрхэ хүн. Даажа ябадаг автомашинаяа капитальна заһабарида оруулангүй 60 мянган модо гүйлгэхэ уялга абаһан аад, харин мүнөө 96 мянгада хүргэбэ. Тиигээд заһабари хэнгүй үшөө 24 мянган километртэ машинаяа гүйлгэхэб гэһэн шэнэ социалис уялга абаад, ажаллажа байна. Энэмнай социалис зөөридэ хүсэд эзэн ёһоор хандаһан баримта болоно гээшэ. Али зэргэ ехэ хэмжээнэй юумэ хээ, гүрэнэй мүнгэ зөөри алмаа гээшэб! Нүхэр Куприянов август һара соо 29800 кубометр модо уһанай эрьедэ хүбшэһөө шэрэжэ буулгаа.

Ажал дээрэ ехэ ехэнүүд амжалта түйлажа ябадаг, хүбшэ тайгын ёһотойл баатарнууд эндэмнай олон. Бүгэдынь тоолохо болоо һаа, барагдахагүй гэжэ хэлэхээр. Хүрьбын модо бэлэдхэгшэд үнэхөөрөө гүнзэгы таһалдалһаа гараха, гүрэнэйнгөө шэнэ шэнэ барилгануудта хэрэгтэй модо үшөөл ехээр үгэхэ гэжэ оролдон тэмсэжэ байһыень дээрэ тэмдэглэгдэһэн жэшээнүүд тодорхойлон харуулна.

Урда хахад жэлдэ ушарһан дутагдалнуудаа октябрь, ноябрь һарануудта сүм усатхажа, дорюун алхамта долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ зорилготойгоор Агууехэ Октябриин 45-дахи жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан Хүрьбын леспромхозой модо бэлэдхэлшэдтэ һайн, магтуулмаар амжалта түйлахыень хүсэе.

Г. Ямпилов.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ТАРЯАНАЙ ҮРЭҺЭ ЯАЖА ЗҮБӨӨР ХАТААХА, ХАДАГАЛХАБ?

(МЭРГЭЖЭЛТЭДЭ ҮГЭ ҮГТЭНЭ)

Агротехникын заабаринн ёһоор, таатай зохид болоор соо таряад лэ, сагай уларилай һайн, хура бороотой байбал, ороохо таряан зүндөө элбэгээр ургашаха гэжэ һанаха болоо һаа буруу ха юм. Урдань тарямша зон «муу үрэһэнһөө муугтэй ургаса гарахагүй» гэжэ зүйтэй хэлсэдэг байгаа бшуу.

Тиимэһээ таряан ажалай түрүүшүүл нютагтаа таарһан эрхим сортын үрэһэ тарижа, һайнаар ургуулаад, хаһа сагтань хуряажа, сэбэрлээд, зохидоор хатааха, хадагалхын тула ехэхэн анхарал хандуулдаг байна. Энэшье ойлгосотой. Үрэһэ хүрэнгинһөө ороохо ёһоор хатааха, хадагалжа шадаагүй һаа, бүхэли үбэл, хабар амбаарта хаалгатай хэбтэхэдэ тэрэнь гутажа, муудажа, ургаха шанараа гээхэ ха юм.

Илангаяа хура бороотойшог жэлдэ шиигтэйгээр абтаһан ороохо хаһа сагтань сэбэрлэжэ, һайнаар хатаажа абаагүй һаа, халтад гэбэл гутаха. Тиимэ таряан обоотой хэбтэхэдээ досооһоо халаад, тэрэнь 36 градусһаа дээшэ болоол һаа, ургаха шанарынь эрид муудажа, ороохон гутажа эхилдэг. Хэрбээ тэрэниие комбайнай бункерһаа гарамсааран хиидхэжэ сэбэрлээд, таарамжатай температурада байлгажа хатаабал, үрэһэнэй таряан гутахагүй, һайнаар хадагалагдаха ушартай. Эгээл тиимэһээ олонхи колхоз, совхозууд ороохото ургамалнуудаа гол түлэб амяарлан хадажа, хуряажа, таряагаа баалдань хүсэд эдеэшүүлээд абана бшуу. Тиигээд һүүлдэнь тэрэнээ хиидхэжэ, хатаажа, хадагалхадань шанартай үрэһэн абтана гээшэ.

ХҮРЭНГЫН ОРООҺО ХАЙШАН ГЭЭД ҺАЙНААР ХАТААХАБ?

Үрэһэндэ хаагдаһан таряан 14-15 процентһээ дээшэ шиигтэй байха ёһогүй. Хэрбээ тэрэнһээ нойтон байгаал һаань, таряагаа заабол нара, һалхинда гаргажа гү, али элдэб оньһон түхеэрэлгэдэ хэжэ, хатааха хэрэгтэй болоно.

Теэд манай эндэ намартаа таряа хатаахаар наратай дулаан үдэр хомор байдаг бшуу. Тиимэһээ үрэһэ хүрэнгын ороохо ехэнхидээл тусхай оньһон машина, түхеэрэлгэдэ хэжэ, хатааха ушартай болохгдоно.

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо таряа хатааха тусхай нүүдэл «Кузбасс», «ВИСХОМ» гэхэ мэтэ оньһон сушилка—түхеэрэлгэнүүд бии. Тэдэниие хэрэглэжэ, хүрэнгын ороохо хатаагаа һаа, оньһон түхеэрэлгынгөө досоохиие һайнаар сэбэрлээд, таряанай үлэгдэл, тооһо шоройень нарин нягтаар арилгаха шухала. Илангаяа хатааһан ороһоёо хүргэхэ амбарта, нүхэ һүбэ болон бүхы түхеэрэлгэнүүдынь һайнаар сэбэрлээд, түрүүн машинаха хоёоор хүдэлгэжэ үзэхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн нэгэ сортын ороохо сэбэрлэжэ дүүргэөд, энэ доодо орходоо машинаха баһа наринаар арилгаха байна. Энэ заабарине һайнаар сахяад байбал, хүрэнгын таряан холисолдохогүй, сэбэрээр хатаагдаха бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр хүрэнгын ороохо хатааханьэдеэ хоолдо ороход таряа хатаахандаа орходоо һуурагүй орёо бэрхэтэй болоно. Оньһон түхеэрэлгынгөө досоохи халуунине багаханшье нормоһоонь ехэдүүлээ һаа, үрэһэнэй таряанай шанар хараа байса муудадаг. Жэшээнь, шэниисын үрэһэ оньһон сушилкада нэгэ дахин хэжэ, досоохи халууень 65 градусһаа дээшэ болгонгүй байлгаад гаргахада, ороохон досоогоо 45 градус халажа, шииг нойтониинь 20 —21 процент болодог. Харин эдеэ хоолдо орохо, тээрмэдэ татагдаха тарияе һайса хатаахын тула сушилкынгаа досоохиие 110 градус халуун болгоод, ороохоёо 65 градус хүрэтэр халаахада өөрэгүй.

Хара таряанай, ешмээнэй ороохон, шэниисэдэ орходоо нэгэ бага шииг нойтоёо табисагүй, удаан халадаг дээрэһээнь сушилкынгаа температурые 5—10 градусаар халуун болгоходо зохистой. Тиихэдэ обёосой ороохоной хальһан һэрхигэршэг тула ехэ халуун болоол һаань, дүрэхэ, шатахаяа һанадаг. Обёосой ороохо хатаахадаа сушилкаяа 55 градусһаа халуун болгожо болохогүй.

Бобово ургамалнуудай (горох, бобын) ороохо һайнаар хатааха гээшэ нилээд орёо бэрхэтэй хэрэг. Сушилкын досоохи түхеэрэлгые 30 градусһаа халуун болгобол, горох, бобын ороохоной хальһан абаһаар буршылдаад, хаха гантажа, тэһэржэшье болохо. Энээниие нарилхын тула оньһон сушилкын досоонь 28 градусһаа халуун болгоһоной хэрэггүй. Тиигээд хэрбээ горох, бобын үрэһэнэй 20 процентһээ дээшэ шиигтэй һаань, сушилкаяа багашаг температуратай байлгаад, ороохыень хоёр-турба дахин хээд лэ гаргаха ёһотой. Энээнэй ашаар ороохон даамайгаар хатаагдаха ушартай.

Зарим дүршэл багатай хүнүүд сушилкынгаа досоохи халуун ороохоной халуун хоёрые хүсэд илгаруулжа шададаггүй. Тиимэһээ тарягаа үлүү гаратар, үгышье һаа, дүтүү хатаагаад абаха ушар бии. Иимэ ябадалай гарахагүйн тула хатаагдажа байһан ороохоёо хахад час болоод лэ сушилка сооһоо удхажа абаад, тусхай амбартада хэжэ, хүйтэн, халуунинень градусаар шалгаха ёһотой.

Хатаагдаһан халуун тарияе сушилкаһаа гаргамсаар зернопультэтэ хэжэ, хиидхүүлэн хүргэхэ ушартай.

ХҮРЭНГЫН ОРООҺО ҺАЙНААР ХАДАГАЛХА ТОН ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХЭРЭГ

Сэбэрлэгдэжэ, хатаагдаһан үрэһэ һайнаар түхеэрэгдэһэн, дезинфекци хэгдэһэн амбаар, склада хадагалха шухала. Амбаар, складтань нэгэшье тооһо шорой, нүхэ һүбэ байха ёһогүй, тон наринаар бусалгажа, шаваржуулхын избэсхэдэ багаханаар керосин, холёод будаха хэрэгтэй.

Үрэһэнэй таряа элдэб хоротон, хорхой шумуулай эдихэ, гэмтээхын тулада элдэб хоро табижа, хабхаан занга әүүхэ байна.

Хүрэнгын ороохон түхэл бүреэрээ, сортоороо, категори, репродукциягаар, шииг нойтон болон сэбэрээрээ, шанараараа булта амяар амяараа һайнаар илгагданхай, ондо ондоо хадагалагдаха зэргэтэй.

Тарянние машаг амһартада хэжэ гү, али миил адхажа обоолоод хадагалха гү? Элитэ классай эрхим репродукциин, мүн жэжэ үрэһэтэй ургамалнуудай ороохо заабол машаг хэжэ хадагалха болоно.

Хэрбээ үрэһэнэйнгээ 14 процентһээ дээшэ башэ шиигтэй һаань, шалаһаа өөдэ 2 метрһээ үндэр бэшээр, найман машааг дабхасуулан ябталха. Харин 16-17 процент шиигтэй ороохо газарһаа өөдэ 0,5 метрһээ үндэрөөр ябталжа болохогүй.

Амбаарта хадагалагдаһан таряанай температурые хэмжэжэ байхын тула термоштанга, үгышье һаа, хүнды наринаар түмэр гэхэ матые олоор бэлдэхэ шухала. Хүрэнгын ороохо амбаарта һая хэхэд байхадаа, таряанэ үдэр бүри шалгаха ёһотой. Багал халажа эхилээ һаань, тусхай түхеэрэлгөөр дороһоонь үлеэлгэжэ гү, али худхажа хүргэхэ ушартай. Гадна ехээр халаа һаань, зернопультаар хаюулхада болохо.

Үрэһэнэй таряа ёһоор хатаагдаад, зүбөөр хадагалжа, оролдосотойгоор харуулхаад байбал, хабар хүрэхэдэ шанартай хүрэнгэ бэлэн байха ха юм.

С. Бильтуев,
агроном.

Түрүүшүүл олошорһоор

Паровозо-вагонно заводой заһабарилгын механическа цехэй хүдэлмэришэд бүхы совет арадтаяа хамта Агууехэ Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаха зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын тула эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Цехэй хүдэлмэришэдэй дундаһаа ажал хэрэгээрээ алдаршажа ябаһан 49 түрүүшүүлдэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ соло олгогдоо.

Манай цехэйхид даабаряа һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхээр шиидэһэн хүдэлмэришд валовой продукци гаргаха 9 һарынгаа түсэбые амжалтатай һайнаар дүүргэнхэй. Хүсэл оролдолго гаргаһанай ашаар олон түхеэрэлгэ даабариһаа гадуур заһабарилагдаа. Жэшээлхэдэ, колесно-токарна станок хараалагдаһан болзорһоо холо урид бэлэн болгогдоод, захигшадтань Свердловск город эльгээгдэбэ. Мүн хэдэн иимэ станок заһабарилагдаад, Красноярска хизаар, Тайшет станци, Комсомольск-на-Амуре город эльгээгдээ.

Заводой үнинэй хүдэлмэришэд, токарьнууд Григорий Павлович Сосновский, Евгений Селиверстович Ладыгин, хүдэлмэришэд Александр Тюрин, Иван Терехов, Михаил Злыгостев, Александра Дунаева, Валентина Федорова болон олон түрүүшүүл ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

Д. Дармаев,
заһабарилгын-механическа цехэй харуулдагша.

Халуун анхаралаа хандуулна

Баргажанай аймагай багшанар һургуули тухай Хуули бодото дээрэнь бэелүүлхэ, Липецкэ багшанарай дүй дүршэлые халан абаха талаар яһала ехэ оролдосо гаргажа байна.

Усть-Баргажанай 11 жэлэй һургуулиин багшанар Осипова Т. С., Гапоненко В. В., Винокурова В. И. болон Зубкова К. Г., Жукова Л. Д., Милюркеева гэгшэд ажал хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлнэд. Тус һургуулиинхид суглаанууд дээрээ шэнэ онол арганууд тухай хэлсэдэг, илангаяа ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэхэдэнь залуу багшанарта хуушанай багшанараар туһалуулдаг, бултаараа түсэбыень зүбшэжэ хэлсэдэг юм.

Усть-Баргажанай эхин һургуулиин багшанар илангаяа горьтой амжалта түйланхай. Тэндэхи багшанар хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һурагшадые үлөөхэгүйн тула ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Сахулиин найман жэлэй һургуули (директорынь Филиппов А. Х.) бүгэдэ ниитын уялгата һуралсал һайнаар бэелүүлнэ. Тэндэ 100 хүнэй байратай интернат һургуули баригданхай, үхибүүдтэ хямда түлөөһэтэй столово эмхидхэгдэнхэй. Мүн үхибүүдые бүхэли үдэр соонь байлгажа һургадаг группануудта һургуулиин наһа гүйсөөгүй багашуул абтажа, эхин класста орохоор бэеэ бэлдэнэ.

Хурамхаанай, Аргадын болон Сахулиин һургуулинуудта һуралсалые ажабайдалтай нягтаар холбохо хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал табигдана. Хурамхаанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд (директорынь Ж. Б. Гармаев) һургуулиин багшанартай ходо уулзажа байдаг, ажал хүдэлмэриичь дүнгүүдые сэгнэжэ үгэдэг, шэнэ һонин зүйлнүүдыешье дурадхадаг заншалтай. Гадна һуралсалай мастерской эмхидхэлгэдэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Мэргэжэлтэд — агроном, зоотехник болон инженернүүд хүдөө ажахы тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, өөһэдөө багшална.

1961-62 оной һуралсалай жэлдэ һурагшадай үйлэдбэриин гурбан бригада хүдэлөөһэн. Һурагшад Санданов, Цыренбазаров болон бусад 10 үдэрэй турша дотор 5198 толгой хони хайшалжа, 15462 килограмм нооһо абаа. Һурагшад Галина Базарова, Энгельсина Надагурова, Зинаида Гульгенова гэгшэд 300-аад хонидые хайшалжа, ажалша бэрхэ байһанаа харуулаа юм.

Һурагшадай үйлэдбэриин нүгөөдэ бригада 23 га кукуруза, 10 га газарта хартаабха ургуулаа. Гурбадахи бригадань 1000 центнер үбһэ, 110 центнер набша намаа хуряагаа.

Хурамхаанай дунда һургуули машинно-тракторна мастерскойдо гол түлэб хүдэлгэжэ, 10 классай һурагшадһаа ерээдүй механизаторнуудые бэлдэнэ. Гадна малшан механизаторай мэргэжэлтэй болохо хүбүүд, басагад һуража байна.

Һуралсалай мүнөө жэлые Баргажанай аймагай багшанар эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаба гэжэ тэмдэглэлтэй.

Август һарадашье болоһон багшанарай конференциин хүдэлмэри дээрэһээ хаража үзэхэдэ, ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа улам бэхижүүлхэ, һургуулиһаа гадуур нэгэшье үхибүү орхингүй, бултыень һуралсалда хабаадуулжа шадаха байһандань баргажанайхидта этигээ һэмди. Мүн конференциин хүдэлмэридэ аймагай партийна, совет болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй олоороо хабаадалсажа, коммунизмын үедэ ажаһууха хүнүүдтэ анхаралаа ехээр табиһандань һайшаамаар байгаа.

Ц. Жамсарано,
С. Хазагаева.

...ХАЛИГ ҮҮЛТЭРЭЙ МАЛ ОЛООР ҮСХЭБЭРИЛДЭГ БОЛОЁ!

...ЭРЭЙ ТОБИР—ҮҮЛТЭРҺЭЭ

...ше харахада — на-...га, голнуудай нуга ...аршье, ой модоной ...гуудааршье, хада ... хабтагай үргэн ...нуудааршье һүрэг-...эн адууһа мал. За-... аймагта ябахадаа ...о малайнь олониие ...

...сэлмэг нэгэ үдэр ...рин гол өөдэ үгсэжэ Нарнихан горхоной ...реэхэн талмай дээ-...хэрнүүдэй бэлшэжэ ...аргдана. Тэдэнэй ...он шобхо эбэртэй ... буха бии. Хирэ-хэ-...лэ һүрэгэйнгөө энэ ... гаража, ябуултаһан үхэрнүүдые бу-...на.

...уряахаар айхабтар ...аа. Энэшни гэргээ ...нгаа дүтэлһэниие ...од, иитэрээ гал-...гөө хуряажа яба-...хэды болоод, нара ... бултыень туугаад, ...аад ябашажа бай-... үүлтэрэй буха гээ-... асаргдаа юм,— ... ябаһан нүхэрни, ...лхозой комплексно ...ригадир нүхэр Чой-...өөрэнэ.

...гөө энэшье, тэрэшье захадань гаража ябаад, луглысэрөө харайһан буха ямар юумэндээ гүрөөлхээ, бэерхээ хаб—тархяа доро хэжэ хүлзэшөөд, бүрхиржэ зохожо байгаад, урда хоёр хүлөөрөө газар һабардан, хара шорой бад-бад шэдлүүлжэ захална. Саада жалгын аманда ябаһан симментал үүлтэрэй томо эреэн бухада гүрөөлхэжэ, хүлзэжэ байһан янзатай.

— Хальмаг үүлтэрэймнай мал урда Монгол ороной баруун захада, Джунгари нютагта эртэ урда сагһаа хойшо үсхэгдэжэ байһан, тиимэһээ манай эндэхи эрхэ байдалда таараха байна ха юм,—гэжэ нүхэр Чойжонимаев хөөрэнэ.

Захааминай аймагай колхозууд нёдондо жэлһээ хойшо иимэ үүлтэрэй бухануудые баруун областьнуудһаа асаруулаад, малайнгаа үүлтэр һайжаруулжа байнхай. Нёдондо 20 буха асарагдаад, эндэхи колхозуудта хошоод-гурбаадаар хубаагдажа үгтэһэн байна. Тиигээд мүнөө жэл эдэ бухануудай түл—500 гаран тугал абтаа. Зарим колхозууд (жэшээлхэдэ, аймагай саада захын, эгээн үндэр, дээрэ газарай Санага, Далахайн, «Коммунизм», «Байкал» колхозууд) 6—7 иимэ бухатай болонхой.

Алишье колхоздонь ябахада, эдэ бухануудаа магтажа хананагүй.

— Мал суглуулха хуряахаар һайн, солбон һэргэлэн шэрхи тобир—манай эндэ тон таараха үүлтэр даа. Манай бухануудтал адлишаг аад, бэеэр үшөө томо, мяхалиг мал бшуу,—гэжэ «Родина» колхозой малшан Гургыма Эрдынеева хөөрэнэ.

Хальмаг үүлтэрэй малнуудай һайн талынь юуб гэхэдэ, түргэн үдэсэтэй, тобир шэрхи, мяхалиг байдагаараа илангаяа илгарна. Тархи туруу, яһа багатай, үргэлжэ тэбхэгэр бэетэй туладаа, мяхаар ехэ байдаг ха юм. Эндэхи үүлтэрэй мал үүсэлхэдэ амидынгаа шэгнүүрэй хахадайнь лэ тухай сэбэр мяха үгэдэг, харин хальмаг үүлтэрэй үхэрэй бэеын гурбанай хоёр хуби шахуунь эрхим шанартай мяхан гарадаг. Хоорондуураа һудалтажа, балсан шүрбэһэнүүдэйнгээ забһараар өөхэ хабшан таргалдаг туладаа, мяханиинь ехэ амтатай, шүлэ гарасатай. Тиихэдэ дотор өөхэ ехээр суглуулна. Үбэлэй сагта яахадаа турасагүй, шэрхи тобир байнаб гэхэдэ, бэлшээриин хагданай шэмэ дээрэ зун, намартаа таргалһан, дотор, гадар өөхэеэ шэмэлсэжэ, тэрээнһээ бэедээ абалсадаг байна ха юм. Илангаяа дотор өөхөөрөө ехээр тулажа, үбэл, хабарай «ута нюргые» хашалангүй дабажа гарана. Үбэл, хабартаа тураашье һаа, зунай ногоондо таргалхаар түргэн. Энэ үүлтэрэй мал үбэлдөө даарадаггүйһөө гадна, зундаа халуудахаар бараг. Юундэб гэхэдэ, хөөбэр зөөлэхэн, үсхэн нооһотой. Үбэл болоходо нооһониинь халхалаад, тэдэ нооһонуудайнь узуурай нүхэн огто хаагдашадаг. Тиимэһээ бэеынь халууе газаашань табисагүй. Харин зун болоходо, үсхэн нооһонойнь узуурай нүхэнүүд нээгдэжэ, бэеынь халууе газаашань табижа, сэбэр агаар һайнаар оруулан, һэрюусүүлжэ байдаг. Үбэлдөө хүйтэн, зундаа халуун манай эндэхи гэхэ гү, али хүршэ Монгол ороной таяа губи нютагта таараһан, олон мянган жэлэй туршада түхэлшэһэн үүлтэр ха юм. Тиихэдэ хада уула газараар ябахадаа шуран солбон, хурса хатуу туруутай.

Аймагай колхозууд мяхалиг үүлтэрэй казах сагаан толгойто гэжэ, түргэнөөр томо болодог үүлтэрэй бухануудые олоор захижа асаруулдаг болоо. Аймагай искусственнаар үрэжүүлгын станцида эдэ бухануудһаа гадна, уг гарбалаараа Англа нютагтай гурба абердиноангусска үүлтэрэй хоёр хашараг буха бии. Энэ үүлтэр ёһотойл мяханай, гахай шэнги түхэлтэй мал юм. Иимэ үүлтэрэй мал томо болохоор аргагүй түргэн. Мяханиинь баһал һайн шанартай. Тус станци мүнөө жэл аймагайнгаа колхозуудта 6000-аад үнеэ ороондо оруулхаар эгээ эрхим бухануудай үрэ эльгээхэнь.

Тиихэдэ нютагай эрхэ байдалда һайнаар дадаһан, таараһан хайнаг, һарлаг малайнгаа тоо толгойе улам олошоруулха талаар горьтой хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эндэхи «Байкал», «Коммунизм» болон бусад колхозууд хайнаг үнеэдэй тусхай фермэтэй болоо. Жэшээлхэдэ, «Байкал» колхоз 70 гаран хайнаг үнеэдһээ бүридэһэн фермэ эмхидхээ. Ерэхэ жэлдэ «Родина» колхоз баһа иимэ фермэтэй болохо зорилготой. Һарлаг, хайнаг мал юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, үбэлэй сагта бэлшээридэ ябаад, үбһэ тэжээл багаар эдинэ. Хүйтэндэ даарасагүй, шэрхи тобир мал юм. Монгол гү, али симментал үүлтэрэй үнеэн һарлаг буха хоёрой хоорондоһоо гараһан хайнаг үнеэ һайнаар эдеэлүүлээд байгаа һаа, жэлдэ 1500 литр хүрэтэр үсхэн тоһолиг һү үгэдэг. Һүнэйнь тоһолиг 6—7 процент.

Иигэжэ Захааминай аймагай колхозууд ажахынгаа гол һалбари болохо эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри бодомжотой һайнаар ябуулжа, ойрын жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ, илангаяа мяха абалгаяа хоёр-гурба дахин дээшэлүүлхэ зорилго табяад ажаллажа байна.

Ц. Дондоков.

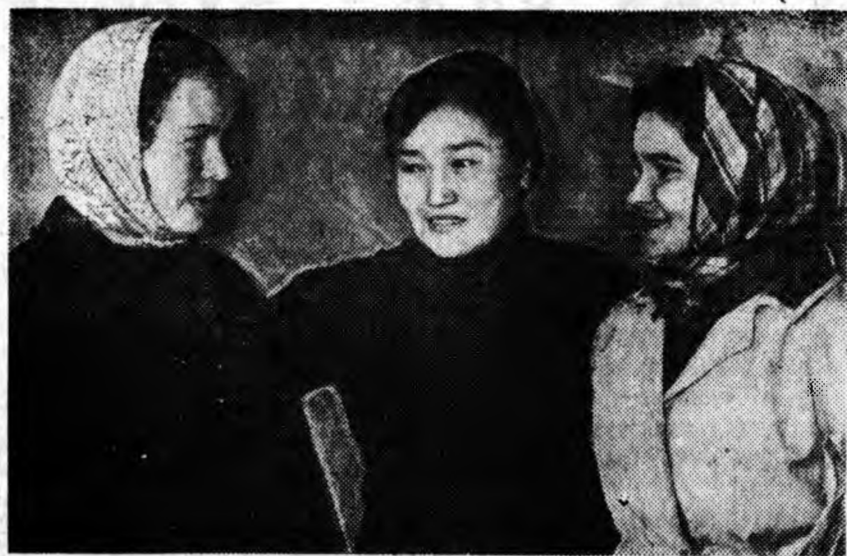

Электрын хүсөөр гагнадаг «АСБМАГ-300» түхэлэй шэнэ агрегадые Бүхэсоюзна научно-шэнжэлхы институдай Вильнюсэй филиалай хүдэлмэрилэгшэд бүтээбэ.

Энэ агрегадые хэрэглэхэдэ түлишэ ехээр алмагдана. Зураг дээрэ: инженер-конструктор Ромас Контаускас шэнэ агрегадые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной октябрийн 11

Коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртахын түлөө тэмсэжэ ябаһан нүхэр Ощурковай хүтэлбэриидэг штукатурщигууд «Бурстрой» трестын 3-дахи управлениин хүдэлмэришэдэй дунда үндэр бүтээсэ түйладагаараа суурхана. Бригадын гэшүүд Валя Кочелева, Лариса Нехурова, Екатерина Супонева гэгшэд үдэр бүриингөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) В. Кочелева, Л. Нехурова, Е. Супонева забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

Н. САФРОНОВОЙ фото.

МАГТААЛДА ХҮРТЭҺЭН АНСАМБЛЬ

Энэ үдэшэ колхозой клуба «Байгалай долгин» гэдэг залуушуулай ансамбль концерт табихань гээн һураг суу Оронго тосхоноор тараба.

Томо үзэгүүдээр бэшэгдэһэн соносхолой хажууда суглараг-шадай нэрэн:

— Ансамбль хадаа олон хүн ерээл ёнотой. Тэдэ артистнарынь юундэ харагданагүйб?— гээд һонирхоно.

— Үгы тэдэнэршни ёнотой артистнар бэшэ, харин студентнэр юумэл,—гэжэ нүгөөдэнь харюусана.

Клуб соо хүн зон хүлгөөтэй, һуурингууд булта эзэлэгдэнхэй.

Уданшегүй концерт эхилжэ, ансамблиинхид бэлиг шадабараа, габшагай солбоноо харуулжа эхилбэ.

Ансамблиин артистнар Е. Хамаганова В. Ишегенов хоёрой гүйсэдхэһэн башкир, монгол, татар, эвенк хатарнууд, В. Аюшеевэй дуулаһан эндэхэг, бразили болон араб ардуудай дуунууд, Р. Цыденовэй —арадай арадай шог дуунууд суглараашадые баясуулаа.

Тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай оюутанай эдэбхи үүсхэлээр байгуулагдаһан залуушуулай «Байгалай долгин» гэжэ ансамбль сентябрь һарада Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай колхоз, совхозуудаар ябажа, 30 гаран концерт үгөөд, ансамблиинхидай һураг суу хаа хаанагүй тараажа, хүн зоной магтаалда хүртэдэг болонхой.

Үнгэрөөшэ зун тэдэнэр Хэжэнгэ, Хори, Яруунаар ябажа, бүришье ехэ магтаалда хүртэһэн юм. Тэдэнэр мүн СССР-эй Верховно Соведэй депутат, республикын суута хонишон Цэнгэ Буянтуевай бригада ошожо, өөһэдынгөө бэлиг харуулаа бэлэй. Нүхэр Буянтуев залуушуулай ансамблиин сашадаа амжалта түйлахыень хүсэжэ, арад зондоо бүри ороолдосотойгоор оюун бэлигээ харуулжа ябахыень юрөөгөө һэн.

Мүнөө ансамблиин артистнар шэнэ программа бэлдээд, Баргажан нютагаар ябаха зорилготой. Арад зоной дундаһаа тобойн ургажа гараһан, һайн хүсөөр байгуулагдаһан «Байгалай долгиндо» һайн һайханиие хүсэе!

Д. Данжаев.

ҺҮҮЛШЫН УУЛЗАЛГЫН УРДА ТЭЭ

ВАРНА. Дэлхэйн шатаршадай 15-дахи олимпиадын эхилжэтэ — арбадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Шатарта дуратайшуул энэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиһээ олоороо сугларaa. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союзай болон Америкын Холбоото Штадуудай шатаршад энэ үдэр наадаха байгаа.

Мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан командануудай шатаршэд — СССР-эй зүгһөө Михаил Ботвинник, Тигран Петросян, Борис Спасский, Михаил Таль, США-гай командаһаа Роберт Фишер, Пал Бенко, Ларри Эванс, Дональд Бирн гэгшэд наадаа.

Нааданай эхилэн сасуу хоёр командын хоорондо шанга тулалдаан эхилээ.

Шатаршад соонһо эгээн түрүүлэн Спасский—Эванс гэгшэдэй наадан дүүрэв. СССР-эй залуу чемпион хоёр хүбүүгэзэ эдэулээд, нүгөөдынгөө хаһа ноёной урдаһаа шанга добтолгоо эмхидхэв. Бэрхээр наадаһан Спасскиин доботолгоноо ноёноо зайсуулхые ороолдоһон Эванс тэрэ дороол сагаан бодонуудта сохоулжа, 26-дахи ябадалда шүүгдэшоо.

Удаадахи хюлгэ дээрэ наздаһан Петросян Бенко хоёр үни удаан тулалдажа, хэнинь хэнээшье шүүжэ ядаа. Тиигэжэ эдэнэр тэнсэһэн байна. Наадаһай тоо 1,5:0,5 боложо, Советскэ Союзай шатаршад түрүүлжэ ябана, нүгөөдэ хоёр партинь хойшолуулагдаа.

Ботвинник Фишер хоёрой хоорондо шанга тулалдаан болоо. Америкын залуу шатаршан дэлхэйн чемпионтой түрүүшынхэе наадаба ха юм. Хараар наадаһан Фишер энэ удаа яһала тухашаржа гарабашье, нааданай һүүл багта Ботвинник хүбүүгээрээ буруу ябадал хэжэ, тэрэнээ алдажархёо. Тиигэжэ эдэнэрэй уулзалга 45-дахи ябадалда хойшолуулагдаа. Фишер нэгэ үлүү хүбүүтэй. Эндэ сугларһан мэргэжэлтэдэй бодолоор эдэнэр тэнсэжэр лэ ха.

Тэрэшэлэн дэлхэйн экс-чемпион Таль Дональд Бирн хоёрой наадан һонирхолтойгоор эхилһэн аад, дүүргэгдэнгүй хойшолуулагдаа. Эдэ хоёрой хоорондо шангахан тулалдаан болохоор бапсаагдана.

Арбадахи уулзалгада наадаһан командануудай олонхидынь партинуудаа хойшолуулһан байна. Жэшээнь, Аргентина — Румыниин шатаршадай бүхы дүрбэн наадаанинь хойшолуулагдаа.

Югославия—ФРГ, Чехословакия,—Австри, Голланди—ГДР-эй шатаршад аб адлихан—2:1 тоотойгоор, хойшолуулагдаһан нэжээд партитайгаар наадаяа дүүргэв.

„Буревестник" эрхимлээ

Спортын зунай үеын дүүрэнэндэ зорюулагдаһан нэгэ удээрэй мүрысөөн городоймнай футболистнуудай дунда үнгэргэгдөө. Энээндэ «Байкал» бүлгэмэй хоёр, ПВЗ-эй «Локомотив», «Пищевик», «Буревестник», «Электромашина» бүлгэмүүдэй командануудай хабаадалсаа.

Мүрысөөнэй эхилхын урда тээ 11х100 гэһэн эстафетэ үнгэргэгдөө. Эстафетэдэ түрүү һуури эзэлһэн командын футбол наадахадаа тэнсээ һаань, энэ командын илаһанда тоологдог юм. Тиимэһээ командын гэшүүн бүхэн урилдаанда хамаг хүсэ шадалаа элсүүлээ. Хэдэн арбаад секунда урилдаһанай удаа «Байкал-1» команда һайн саг харуулжа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

ПВЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэйхид «Пищевик» командатай наадахадаа тэдэнэртээ 1:0 тоотойгоор шүүгдэшоо. Эдэнэрэй удаа талмай дээрэ гараһан «Байкал-1», «Электромашина» бүлгэмүүдэй футболистнууд наадаа. Урдань республикын чемпион ябаһан «Байкал-1» командынхид энэ удэр һулаар наадажа, заводой футболистнуудта шүүгдэв. Хоёрдохи «Байкалтай» наадаһан «Пищевигэй» футболистнууд эдэнэртээ 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, түрүү һуури булялдаха эрхээ хаһагдаба. Тиихэдэ «Буревестник» бүлгэмэйхидтэй наадаһан «Электромашинын» футболистнууд мүн лэ шүүгдэшоо. Эдэнэрэй удаа һүүлшын хоёр—«Буревестник», «Байкал-II» командануудай наадаа болобо.

Шадамар бэрхээр наададаг «Буревестник» бүлгэмэй командын футболистнууд нааданай эхилэн сасуу нүгөөдүүлдээ добтолжо мэдэнэ. Хэдэн удаа өөһэд өөһэдынгөө воротада доботолгоноо эдэнэрэймнай «Буревестнигэйнь» футболистнууд булюу байшоо. Тиигэжэ «Байкал-II» командынхид ворота руугаа нэгэ бүмбэгэ алдажа, хоёрдохи һуури эзэлхэ болоно.

Бүхэли хабар, зунай үедэ эбтэй эетэйгээр наадажа һураһан «Буревестник» бүлгэмэй команда энэдэшье шалгаржа, 1962 оной спортын зунай үеын дүүрэнэндэ зорюулагдаһан мүрысөөндэ эрхимлэжэ, дамжуулгын кубок абаһан байна.

И. Мельников.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэлэй ёһоор, мүнөөдэр республика дотор наһ бага зэргэ үүлэтэй байжа, шинг нойтон орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үлөөгүүр 7—9, үдэртөө 0—2 градус хүйтэн болохоор байсагдана.

Октябриин 12—13-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, шинг нойтон орохогүй. Зүг бүхэнһөө һулаханаар һалхилха. Һүнипдөө хойто аймагуудта 11—16, бусад аймагуудта 6—11, үдэртөө хойто аймагуудта 2—7 градус хүйтэн, урда аймагуудта 3 градус хүйтэнһөө 2 градус хүрэтэр дулааархаар хүлеэгдэнэ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной октябриин 11.

Йеменэй премьер-министрэй мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 9. (ТАСС). Йеменэй Арабуудай Республикын премьер-министр Абдалла ас-Саляль үсэглэдэр Санда болоһон олон хүнэй хабаадалсагатай митингдэ үгэ хэлэбэ. Дарлалтые, зонхилолтые усадхахын зорилгоор Йеменэй арад зон революци эхилээ гэжэ Абдалла ас-Саляль мэдүүлбэ.

Бидэнэр өөрынгөө республикые шуһанайнгаа һүүлшын дуһал хүрэтэр хамгаалхабди. Бидэнэр хүрэжөөр хүсэтэйбди. Бидэнэр далайн сэрэгэй флодтой, авиацитайбди. Араб оронууда маанадай нүхэд бии. Эдэ нүхэдэй маанадта сэрэгэй туһаламжа үзүүлээ. Хэрэгтэй болоо һаань, эдэ нүхэднай маанадта бүришье ехэ туһаламжа хүргэхэ байха гэжэ ас-Саляль хэлэбэ.

Сауд хаан, англичанууд эдиишэ хэрэглэжэ, Йеменэй зариим хүнүүдые мэхэлһэн байна. Зүгөөр эдэнэр манай революциин үрэ дүнгүүдые усадхажа шадахагүй. Эхэ оронһоо хархис этэгээдүүдые, империалистнуудай туһамаршадые үлдэжэ шадахабди гээд Йеменэй Арабуудай Республикын премьер-министр Абдалла ас-Саляль хэлэбэ.

Коалиционно правительствада ехэ эрхэ үгтэбэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 8. (ТАСС). АП агентствын Вьентьянаһаа мэдээсэһээр, премьер-министр хан изагуурта Суванна Фумада «нэгэ жэлэй турша дахь хизаарлашагүй ехэ эрхэ түлөөлэлгэ» олгохо шиидхэбэри Лаосай Национальна суглаан нэгэн дууаар гаргаба. Тиигэжэ ехэ Коалиционно правительствын дотоодын, гадаадын политикэ бэелүүлхэ программа дүүргэлгэдэ туһа нэмэри оруулха зорилго табигдана.

Премьер-министр Суванна Фумада иимэ ехэ эрхэ олгохо гэһэн революциин түлөө тэндэ байһан 43 хүн дуугаа үгэбэ.

Кубын арад зон президентээ дэмжэнэ

ГАВАНА, октябриин 9. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессидэ президент Освальдо Дортикосой хэлэһые Кубын арад зон үсэгэлдэр айхабтар һонирхолтойгоор шагнаба. Президент Освальдо Дортикосой хэлэһэн үгые оронойнь бүхы радиостанцинууд, телецентрнүүд дамжуулба. Предприятинуудай, арадай имениүүдэй, кооперативуудай, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд президентын хэлэһые бултадаа шагнаба. Кубын революционно правительствын гадаадын политикые Освальдо Дортикос тодорхойгоор харуулаа. Оронойнгоо аюулгүй байдалые хангаха зорилго Кубын гадаадын политикын урда табигдана. Энэ политикые Кубын арад зон хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ президент Освальдо Дортикос хэлэһэн байна.

Советскэ Союз түрүүлжэ ябана

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). «Авиэйшэн уик энд спейс текнолоджи» гэдэг журналда редакционно бэшэг толилогдоо. Замбуулин дайдые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ үе сагые Советскэ Союзай түүхэтэ илалтануудай нээһэн тухай тэндэнь бэшэгдэнхэй. Холбоото Штадууд ракетэнүүдэйнгээ хүсөөршье, замбуулин дайдые шэнжэлхэ биологиие хүгжөөхэ талааршье Советскэ Союзһаа гээгдэжэ гээд журнал тэмдэглэнэ.

Хүниие һуулгаһан замбуулин дайдын оңгосонуудые табиха, замбуулин дайдые шэнжэлхэ биологиие хүгжөөхэ тухай Советскэ Союз мүнөөшье түрүү һуури эзэлнэ гэжэ тэндэнь бэшэгдэнхэй. Советскэ Союз «Меркурий» тухэлэй капсулаһаа хоёр дахин хүндэ шэгнүүртэй, хүниие һуулгаһан капсулые замбуулин дайда руу табина. Харин замбуулин дайдые шэнжэлхэ биологиие хүгжөөлгөөр Советскэ Союз бүришье булюу ябана гэжэ журнал һанамжална.

«Меркурий» түхэлэй ракетэнүүд табигдажа, американецуудай замбуулин дайдаар саашадаа ниидэхэ үндэнэ һуури бии болгогдоһон юм. Зүгөөр иимэ ракетэнүүдэй арай хожом бүтээжэ эхилээ. «Атлас» ракетэ мүн лэ хүсэ багатай байгаа гэжэ редакционно бэшэг соонь заагдана.

«Меркурий» түхэлэй ракетэнүүдые табиха программын дүүргэгдэхэдэл, ерэхэ жэлдэ 24 часай турша дэлхэйе тойрон ниидэхэ зорилго табигдана. Замбуулин дайдаар хүнэй ниидэхэ талаар Холбоото Штадууд иимэл амжалтатай. Холбоото Штадуудай СССР-һээ ямараар гээгдэһэниие энэ ушар тодорхойлно.

Замбуулин дайдаар хүнүүдэй ниидэлгээр бидэнэр гээгдэшэнхэйбди. Үшөө хэды жэлэй туршада гээгдэхэ болонобди гэжэ журнал түгэсхэлдөө бэшэнэ.

КПСС-эй па... хүдэлмэрилэ... делегаци Г... ерэбэ

БЕРЛИН, окт... (ТАСС). КПСС-э... хүдэлмэрилэгшэдэй... мүнөөдэр эндэ ерэб... ЦК-гай секретарь,... МГК-гай нэгэдэхи... П. Н. Демичев ... толгойлжо ябана.

Георгий Дими... бэшэгүү... суглуулб...

СОФИ, октябриин... Болгариин коммун... хэблэл Георгий Д... бэшэгүүдэй суглу... габа.

1905 онһоо 1949 ... Георгий Димитров... 260 бэшэгүүд ... соонь оруулагдаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). Алжирай ООН-ой гэшүүн болоһонтой дашарамдуулан, олон оронуудай түлөөлэгшэд үглөөнэй пленарна заседанида Алжирай делегацие халуунаар амаршалба.

Кубын түлөөлэгшэ Марио Гарсиа Инчаустеги гэгшэ Алжирай түлөөлэгшэдые айхабтар хани халуунаар амаршалһан байна.

Алжирай Арадай Демократическа Республикын премьер-министр Бен Беллын ендэр дээрэ гарахадань тэндэ байгшад үни удаан альга ташан угтаба.

Делегадуудай амаршалһаһайнь түлөө Алжирай правительствын, арад зоной зүгһөө Бен Белла баяр хүргэбэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжөө. Алжирай арад зоной илалта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй үрэ дүн болоно гээд Бен Белла тэмдэглэбэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые ООН-до шадаал һаа түргөөр нэрэгээр лэ гээд Алжирай правительствын толгойлогшо Бен Белла уряалба.

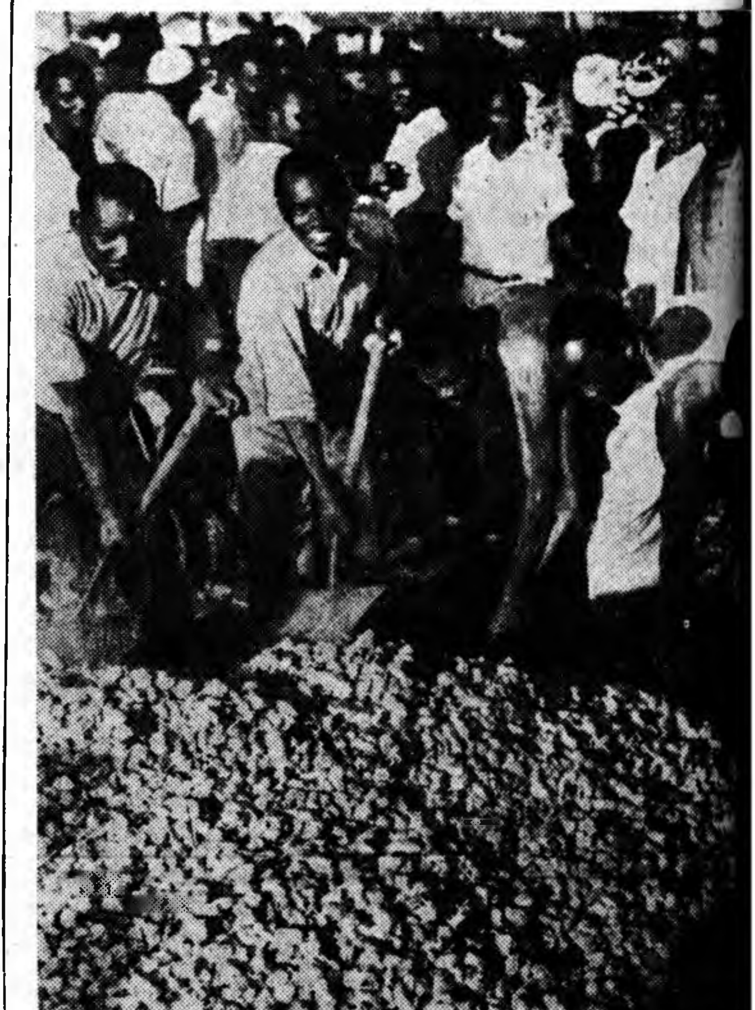
Алжирай Арадай Демократическа Республикын премьер-министр Бен Беллын хэлэһэн үгые тэндэ байгшад ехэ һонирхолтойгоор шагнаба.

Алжир ООН-ой 109-дэхи гэшүүн болобо

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). Алжирай Арадай Демократическа Республикые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида абаха гэһэн Аюулгүйн Соведэй дурадхалые ООН-ой Генеральна Ассамблей үсэгэлдэр дээрэй заседанида нэгэн дуугаар баталба.

Заседаниинуудай зал соо Алжирай делегацин һуураа эзэлхыень түрүүлэгшэ уриба. Алжирай Арадай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ахмед Бен Белла толгойлогшотой Алжирай баатар арадай түлөөлэгшэдэй зал соо бии болоходонь делегадууд нэрьемэ альга ташажа угтаа.

Алжирай Арадай Демократическа Республика Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин 109-дэхи гэшүүн болобо.

Танганьикын һууринуудай хүн зон үнинһөө хойшо ха... ажал хэдэг заншалтай байһан юм. Танганьикын мүнөө ба... байдал болоходо, энэ заншалынь хүн эдэбхитэй... жэлүүлэгдэжэ. Дар-эс-Салам гэдэгнинсэл городойн... нуудта байрын гэрнүүдые барина. Энэ хүдэлмэридэ ... дураараа хабаадана. Африкын һаяхан бии болоһон ... шинэнууд үсөөхэн. Тиимэһээ элдэб хүдэлмэри бар... Зураг дээрэ: Дар-эс-Салам городта байрлага хар...

Синьхуа-ТАСС

Угандын бэеэ даанхай байдалтай болоһон тухай соносхогдобо

КАМПАЛА, октябриин 9. (ТАСС). Угандын бэеэ даанхай байдалтай болоһониие соносхохо ёһолол һуниин тэндэ бэелүүлэгдэбэ. Оронойнь эгээ ехэ город—Кампалада баяр ёһололой оршон байдалда гурбан үнгын национальна туг үргэгдэбэ. Городой хэдэн арбаад мянган хүн зон Эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалтай болоһониие амаршалба. Эхэ ороннинь далан жэлэй туршада шахуу Англиин колони байһан юм.

„Совет мэргэ... оролдолгые ү... сэгнэнэбди...

КАИР, октябриин... Араб, совет мэр... хамтын комисси... болгогдобо. Асуан... тые бариха хүдэлм... һайнаар зохилдуул... зорилго комиссиин... дахнай. Асуанай... бариха хэрэгүүдэр... һон шэнэ министр... Сидки Солиман һ... син түрүүшын засе... хэлэһэн байна. Сов... ОАР-та ехэ туһал... хэг зоригтойгоор... гайнь түлөө совет... тэдтэ министр Му... ка Солиман баяр х... вет мэргэжэлтэд... гые үндэрөөр сэгн... жалтайгаар бэел... ОАР-ай правит... хы арга боломжо... сүүлхэ. Асуан хад... тон ехэ үдха шан... министр Солиман н...

Сентябрь һарын... ман тонно шэ... хеэрэлгэ, элдэб м... СССР-һээ Асуан... нэстр хэлэһэн ба...

УГАНДЫН ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЭЙ НАМТАР ТУХАЙ

Угандын премьер-министр Аполло Мильтон Оботе гэгшэ Лангода (Угандын хойто захын провинци) нютагай үндэһэн яһатанай вождиин бүлэдэ 1926 ондо түрэһэн юм. Нютагай протестантска эхин шатын һургуули дүүргэжэ. Тиигээд Макерертэхи университедэй колледжые 1948 ондо дүүргэжэ, дээдэ эрдэмтэй болоһон байна. Дүүргэһэнэй һүүлээр Джинджэдэ барилгын фирмэдэ, удаалуулан Кенидэ «Стандард вакуум ойл компани» гэдэгтэ ажаллаа. Тиихэ зуураа Кениин политическэ ажалябуулагшадтай, тодорхойлбол Кениин Африкадахи Национальна союзай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэ Джомо Кениата гэгшэтэй нягта холбоотой байһан юм.

Угандын Национальна конгресс гэдэг Африкын партиин нютагай организацие Ланго-дада хүтэлбэрилхын зорилгоор 1957 ондо Уганда ерэбэ. Тиигээд Угандын хуулиһ гаргадаг Соведтэ 1958 ондо һунгагдаад, Африкын һунгагдамал түлөөлэгшэдэй бүлэгые тэрэ бии болгоо һэн.

Угандын Национальна конгресс гэдэг партиин хоёр бүлэглэл боложо таһарһанай һүүлээр, 1960 ондо Оботе Угандын Арадай конгресс гэдэг шэнэ партиин бии болгоһон түрүүшын үндэһэн хэтэй. Энэ парти Эхэ оронойнгоо дары, хүсэдөөр бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэһэн байна. Угандын Арадай конгресс гэдэг партиин түрүүлэгшэ байхадаа Европын, Африкын оронуудаар һайса аяншалаа. 1960 оной зун Угандын конституци тухай хэлсээнүүд Лондондо үнгэргэгдэһэн юм. Тэндэ Угандын делегациин гэшүүн тэрэ болоо һэн.

Африкын оронуудай хоорондохи харилсаа холбооё бэхижүүлхын түлөө Оботе тэмсэдэг. Тиигэжэ Зүүн Африкын нэгдэл бии болгожо, эндэ Уганде, Танганьике, Кении, Занзибарые хабаадуулха хүсэлтэй.

Угандые Европын экономическа бүлэглэлдэ («ниитын дэлгүүртэ») оруулха һанаалшалые Оботе һаяшаг буруушааба. Экономическа энэ бүлэглэл Африкын оронуудые экономическа талаарнь хүгжөөхэ хүсэлгүй. Харин эдэ оронуудай үнэ сэн багатай түүхэй эдые хэрэглэжэ һэлэдэгэтэй гэжэ Оботе мэдүүлһэн юм. Европын «ниитын дэлгүүр» хабсадай баялигуудта обтодор баяшуулай үгэсэлгэ болоно гээд «ниитын дэлгүүрые» Оботе нэрлэһэн байна.

Аполло Мильтон Оботе гэгшэ бэеэ даанхай байдалтай Угандын түрүүшын премьер-министр болоно.

ЖЕНЕВЭДЭХИ ХЭЛСЭЭН

ЖЕНЕВЭ, октябриин 10. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалые хорихо талаар гурбан гүрэнүүдэй хабаадагатай нэмэлтэ комитедэй заседани үсэгэлдэр Женевэдэ болобо. Советскэ Союзай түлөөлэгшэ С. К. Царапкин тэндэ түрүүлэгшээр һуугаа.

США-гай делегат Стелле, Англиин түлөөлэгшэ Смизерс гэгшэд түрүүлэн үгэ абажа, баруун гүрэнүүдэй баримталдаг хараа шугамые үмөөрбэ. Тиихэтэйгээ хамта ядерна туршалгануудые болюулха хэлсээ түргөөр багалая гээд Англиин түлөөлэгшэ урялаа.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ С. К. Царапкин США-гай, Англиин түлөөлэгшэдэй хууушанайгаа хараа шугамаар ямар зорилгоор үмөөрһэние тодорхойлоо.

Редактор Ц. Ц. Ц...

Манай адрес, телефони...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редак... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и ... —24-74, сельского хозяйства и советского строитель... промышленности, транспорта, информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская—35-95. Бухгалтер...
Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00579. Зак. №...